

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
malih oglasov po Din 1:50 in
Din 2:—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 5:— in 4:—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6:—.

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravnštva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Slovenski Maribor.

Maribor, 22. septembra.

Legenda o »nemškem« Mariboru je izročena pozabljenju. Slovenski volivci so izpregovorili jasno in nedvoumno, da je Maribor slovenski in da v njem nacionalne borbe, kakršne si žele gotovi krogi, več biti ne sme. Na čistilnem magistratu se imajo obravnavati izključno gospodarska in socialna vprašanja. To je hotel poudariti slovenski Mariborčan, ko je zavestno oddal svoj glas. Tisti, ki so nedeljskim volitvam pripisovali nek »plebiscitaren« pomen, se menda niso zavedali svoje enostranske orientiranosti, sicer ne bi bili po nepotrebnem izživali upravičeno sklenjene slovenske fronte.

Volivna zmaga nas veseli tem bolj, ker je v ravnokar odigrani borbi imela Slovenska ljudska stranka težji delež odgovornosti in skrbi za enotno akcijo. Izkazalo se je, da našim somišljenikom ni treba vtepati v glave narodnega čuvstvanja, ker je ta že prirojen. Ko se je SLS 1. 1923 potegovala v takratnih skupščinskih volitvah za naklonjenost mariborskih volivcev, ji je 1535 zavednih somišljenikov odalo svoje glasove. Včeraj je bila agitacija skoro podvojena, vsekakor pa je ostala javnosti več ali manj prikrita, in vendar je SLS s skrajnim naporom preskrbel Narodnemu bloku tako sijajno zmago, kakršne se nismo niti sami nadejali.

Velik del naših nemških sosesčanov se je za to priliko utaboril pod omamljivo firmo »Domače gospodarske stranke« (»Heimische Wirtschaftspartei«). Da ji ni bilo za iskreno stremiljenje po gospodarski povzdigi svoje najstarejše domovine, o tem pač danes — zlasti sedaj, ko so nam »duhovite« sentence g. Schauerja v njegovem lajzburnalu itak že znane — ne more biti več dvoma. Zahotelo se jim je manifestacije nečesa, kar je v najostrejšem protislovju s temeljnimi nauki komunalne politike. Tega so se slovenski volivci prav dobro zavedali, zato jim gre čast in zahvala celokupnega slovenskega naroda. Prihranili so mu sramoto slovenske kapitulacije po šestem letu svobode, ustanovili so močno ter v vsakem oziru homogeno delovno večino, ki bo sedaj izvedla ali poizkusila izvesti svoj mali in obenem tako velik program: mali zato, ker v njem ne najdemo napokihene nikake po »slogaštvu« dišeče frazeologije; velike zato, ker v svojem zamislu odpirajo nove poti v gospodarsko napredujoče in prosperujoče mesto ob Dravi. Ne, to ni več »trdnjava« in ne nikak »Bollwerk«. Naš slovenski Maribor hoče gospodarsko dihati, širiti hoče svoja obzidja in postati v gospodarskem oziru ena izmed najvažnejših postojank na severu naše države.

Volivna borba se je vršila dostojno in umerjeno. Neumestno pa je bilo, da se je v agitaciji kot tako vmešavala organizacija, ki je med slovenskim ljudstvom, baš radi njene protislovenske koncepcije skrajno nepriljubljena, da ne rečemo osovražena. Slovenska ljudska stranka s svojo demokratično urejeno organizacijo in zaslonbo v nižjem in srednjem sloju je bila, bo in ostane pač najboljše garancija, da Maribor svoja slovenskega lica ne bo izgubil. Nepotrebne ter mestoma smešne manifestacije laži-nacionalistov pred volitvami so mogle samo škodovati in orjunska harlekinada po veličastni zmagi slovenske ljudske misli bi med tujerodci res utegnile vzbuditi docela neutemeljeni sum, da nismo verovali vase, v svojo zmago. Naravnost drzna pa je bila provokacija raz balkon mestnega magistrata, ko se je doznalo za volivni izid. Orjunaši bi morali vedeti, da imajo s tistega mesta pravico govoriti ljudski množici le zakoniti zastopniki ljudstva. Peščica Orjunašev je hotela delo in uspeh drugih izrabiti in zlorabiti, da bi se na račun resnih nacionalnih delavcev in strank rehabilitirala. Orjunaški frazerji, ki jih lahko skoro na prstih seštejemo, so s svojim nastopom zmagoslavje ponižali in onečali. Omeniti še hočemo, da si je imenovana organizacija dobila v srednješolski

mladini dobrodošlo pripravo, ko se je vil po ulicah manifestacijski obhod. Nezrela mladina naj ostane pri knjigah, kajti možje so izpregovorili pri volivnih skrinjicah svojo prvo in zadnjo besodo. Nesrečni režiserji takih demonstrativnih izlivov naj bi bili poprej pomislili, kako bodo sodili o takih dokazih našega narodnega čuvstvanja oni, ki si v resnici žele naše mladosti. Mariborski Slo-

venci bi bili rešili našo narodno čast tudi brez te vsiljive in škodljive »pomoči«, ki je zasledovala tudi postranske cilje. Maribor je pokazal, da je naš in ni v narodnostnem oziru nikakšno torišče za donkihotske borbe s mlino na veter. Vsa čast pa tistim stotinam slovenskih volivcev, ki so tiho, brez šuma in vpitja, storili svojo slovensko dolžnost.

ložaj ocenjuje kot zadovoljiv. Ker je vprašanje vstopa HRSS v vladno delikatno in zelo važno, potuje minister za notranje zadeve Nastas Petrovič v Zagreb, da stopi v bližnji stik z vodstvom HRSS.

Dinar stabiliziran.

Belgrad, 22. septembra. (Izv.) Povodom dviga in stabilizacije dinarja na curiški borzi je dal minister za finance dr. Spaho to-le izjavo: Pridružujem se mnenju strokovnjakov v ministrstvu za finance. V tem je vzajemna z menoj vsa vlada, ki vidi glavni vzrok za to, da dinar dobro stoji, v dobrih notranjopolitičnih razmerah. Prava demokratična vlada z ogromno večino kakor je vlada Ljube Davidovića, ki uživa zaupanje ljudstva, uživa zaupanje tudi v inozemstvu. Stabilizaciji so naravno pomagale naše finančne in gospodarske razmere, razen tega pa tudi dobro organiziran izvoz.

SEJA FINANČNEGA ODBORA.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) Danes ob pol 11. uri se je sestel finančni odbor in določil dnevni red za bodočo sejo, ki se vrši jutri. Dnevni red je sledeči: 1. Pretres uredbe o draginskih dokladah za vpokoje. 2. Povijanje proračunskega člena 55. za 46 milijonov Din. Ta člen se nanaša na obveze iz prejšnjih let. 3. Odobritev za ministarstvo za promet, da more na račun odvisnih dohodkov potrošiti 40 milijonov. Seji je prisostvoval minister za finance dr. Spaho. Opozicija ima v finančnem odboru večino, ker je bil odbor še pred prihodom radičevcev izvoljen. Razmerje je 15:16. Zato so radikalni imeli sejo, na kateri so sklenili, kako stališče bodo zavzeli v tem odboru.

MINISTER VESENJAK PREVZEL ZOPET POSLE.

Belgrad, 22. septembra. (Izv.) Minister za agrarno reformo Ivan Vesenjaj se je vrnil v Belgrad. Danes je prevzel posle v ministrstvu za agrarno reformo.

POSVET RADIKALOV.

Belgrad, 22. septembra. (Izv.) Danes popoldne so imeli radikalni sestanek, na katerem so bili navzoči razen članov finančnega odbora še Pašić, Ljuba Jovanović, dr. Ninčić, Vujić, Andra Stanić, bivši min. za finance Stojadinović in skupščinski podpredsednik Dragić. Na tem sestanku se je govorilo o nastopu radikalov, v finančnem odboru. Govoril je tudi Pašić, kot izvedenec pa Stojadinović. Glasovali bodo za doklade za vpokoje, ki pa naj veljajo od 1. aprila, ne pa od 1. septembra, kakor določa uredba. Čeprav so bili radikalni 5 let na vladi, in Stojadinović celo 2 leti minister za finance, pa vendar tega vprašanja niso mogli rešiti, dokler ni prišla sedanja vlada na krmilo, sedaj pa bi radi uganjali demagoštvo. Kar se tiče kreditov, ki so jutri na dnevnem redu, so izjavili, da bodo sprejeli kredite za posamezna pristanišča, posojila za ministarstvo za promet pa ne bodo sprejeli. Kar se tiče kredita za izplačevanje državnih dolgov, bodo radikalni zahtevali spisek onih, ki bodo posojila dajali, po čemer bodo uravnavali svoje stališče.

IMENOVANJA, NAPREDOVANJA IN UPOKOJITVE.

Belgrad, 22. septembra. (Izv.) Ministarstvi predsednik Davidović je prinesel iz Belja več ukazov, katere je kralj podpisal. Večina teh ukazov je iz resora ministarstva za prosveto. Upokojeni so pomočnik za finance Srečko Tešić, nadzornik neposrednih davkov Dušan Prekonjević in bivši načelnik kabineta Vitomir Stojković-Konstantinović. Za pomočnika v ministrstvu za finance je imenovan dr. Fran Gospodnetić, carinski nadzornik v pokoju za načelnika 4. skupine 1. kategorije v glavnem ravnateljstvu drž. dolgov Mitra Konstantinović, odsekovni načelnik. Za načelnika v ministrstvu za finance Dobrosav Bogdanović, tajnik državnega finančnega odvetništva. Ukazi ministarstva za prosveto so zelo obširni. Tako so postavljeni za odsekov svetnika pokrajinske uprave v Zagrebu Evgen Sladović, vladni tajnik. Za gimnazijskega ravnatelja v Požegi

Občinske volitve v Mariboru.

VELIČASTNA ZMAGA NARODNEGA BLOKA.

Maribor, 21. sept. (Izv.) Današnje občinske volitve so končale s sijajno in veličastno zmago Narodnega bloka. Volivna udeležba je bila sorazmerno povoljna, saj je znašala 69.34%. Od 6622 volivnih upravičencev je glasovalo 4592 volivcev. Za zmago so se borile štiri skupine: 1. Narodni blok (SLS, JDS, NSS, NRS), 2. Socialno-demokratska stranka, 3. »Domača gospodarska stranka« (Nemci), 4. »Neodvisna gospodarska stranka« (»vitez« Zagorski) in »Delavska lista« skrajno levičarskih elementov. Narodni blok je dobil absolutno večino in hkrati 32 mandatov. Od teh 32 občinskih mandatov odpade: na Slovensko ljudsko stranko 15, na demokrate 8, na narodne socialiste 6, in na radikale 3 mandati. Socialisti so od zadnjih občinskih volitev (1921) napredovali za 20 glasov, v celoti pa jih je ubil občinski volivni red. S težavo so izvojevali 4 mandate. Isto število sedežev so dobili Nemci, ki so se izza parlamentarnih volitev ojačili za 36 glasov. Pričakovali so več, a so se temeljito zmotili. Komunisti so vidno nazadovale in je njihov priborjeni mandat še sporen. V narodnostnem oziru so pokazale današnje volitve znaten porast slovenskega življa. Pri občinskih volitvah 1. 1921 so beležile vse slovenske narodne skupaj samo 1671 glasov. Danes šteje Maribor 2405 zavednih slovenskih volivcev. Število mandatov znaša 41.

Izvoljeni so bili od Narodnega bloka: 1. dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne, 2. dr. Vekoslav Kukovec, odvetnik, 3. dr. Josip Leskovar, odvet-

nik in posestnik, 4. Ivan Roglič, trgovec, 5. Ivan Lorber, slikar, 6. Vilko Weixl, trgovec, Stolna ulica 1, 7. Jože Stabej, državni uradnik, 8. Franc Selinšek, pisar državne železnice, 9. Ignacij Ozvatič, davčni upravitelj, 10. Ljudevit Pucelj, dimnik, mojster, 11. dr. Alojzij Juvan, odvetnik, 12. dr. Franjo Lipold, odvetnik, 13. Fran France, davčni upravitelj, 14. Rupert Pivec, pomorski generalni komisar v p., 15. dr. Zmagoslav Kac, zobni zdravnik, 16. Fran Zmazek, poštni kontrolor, 17. Franjo Bureš, urar, 18. Rudolf Tumpej, železniški uradnik, 19. Josip Nekrep, hišni posestnik in tesarski mojster, 20. Jakob Majerič, višji revident, 21. Pavel Živortnik, ravnatelj, 22. Ivan Šoštarčič, trgovec in pos., 23. Ivan Majcen, poštni poduradnik, 24. Franjo Hohnjec, mesar, 25. Alojzij Kovačič, višji revident, 26. Miha Lahović, poštni poduradnik, 27. dr. Pavel Strmšek, profesor, 28. Radoslav Podlesnik, sodni uradnik, 29. Franjo Domiter, nadsprevodnik, 30. Fran Planinšek, mizar, 31. Vid Murko, trgovec, 32. Luka Kekec, paznik.

Socialni demokratje so izvolili: prof. Ivana Favajja, žel. skladiščnika Antona Bahuna, tipografa Josipa Oslaga in skladiščnika Ivana Klančnika.

V občinskem svetu bodo sedeli sledeči Nemci: dr. Lothar Mühleisen, odvetnik; Julij Glaser, stavbenik; Ivan Sirak, ključavničar ter vinski veletržec Julij Pfimer.

»Slovenska neodvisna gospodarska stranka« viteza Zagorskega ni dobila nobenega mandata.

Občinske volitve dne 21. septem. 1924.

Volitve	Narodni blok	Socialist. str. Jugosl.	Dom. gosp. str. (Nemci)	Neod. gosp. str. (Zagorski)	Delav. lista (komunisti)	Oddanih glasov.	Volivnih upravič.
I	601	124	263	6	18	1012	1510
II	421	90	137	3	6	657	875
III	353	53	122	3	3	524	742
IV	228	146	93	6	13	491	709
V	231	116	129	8	45	639	940
VI	300	224	146	9	58	737	1054
VII	221	147	190	8	47	532	792
Skupaj	2405	960	934	43	192	4592	6622

Občinske volitve 1. 1921.

Volitve	SLS	JDS	Komunisti	Soc. dem.	N. S. S.	Število oddanih glasov	Volivnih upravičencev
I	181	150	24	168	106	629	902
II	112	206	27	178	221	744	1031
III	43	56	40	149	74	342	349
IV	71	50	65	211	68	465	610
V	89	57	169	234	210	759	1036
Skupaj	496	499	325	940	679	2939	4038

Volitve v narodno skupščino 1. 1923.

Volitve	JDS	SLS	Republik. (Novčan)	SKS (Drofenik)	S.S.L. (Goloub)	Nemci (Schauer)	HRSS	S.S.I. (Koren)	NSS	NRS	Štev. oddanih glasov	Volivnih upravič.
I	195	359	2	5	129	290	28	4	82	34	1128	1493
II	145	209	0	3	68	131	10	4	82	17	682	840
III	112	154	0	4	68	112	9	3	72	21	555	718
IV	36	225	1	3	134	81	8	5	54	12	559	696
V	47	184	2	5	170	127	23	6	67	15	636	886
VI	44	232	1	3	192	123	77	6	74	22	773	997
VII	39	172	1	4	128	94	59	9	64	21	592	732
Skupaj	618	1535	10	27	889	958	214	37	495	142	4925	6362

Po vrnitvi g. Davidovića iz Belja.

POLOŽAJ ZADOVOLJIV. — NASTAS PETROVIČ POTUJE V ZAGREB.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) Danes je prispel iz Belja ministarstvi predsednik Ljuba Davidović z načelnikom kabineta Vlajičem. Ljuba Davidović je bil včeraj pri kralju na obedu, popoldne pa se je z njim sprehajal. Pri vrnitvi v Osijek je bil Davidović prirejen od strani njegovih strankarskih tovarišev slovesen sprejem. Po prihodu v Belgrad je imel Davidović sestanek z dr. Korošcem, dr.

Spahom in Nastasom Petrovičem. Nato se je sestel z ministrom za javne zgradbe Pečičem in ministrom za agrarno reformo Ivanom Vesenjajkom. O uspehih Davidovičevega potovanja v Belje se še nič ne ve. V klubih, ki stoje blizu vlade, se trdi, da je prinesel zadovoljiva poročila iz Belja.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) Po Davidovičevi vrnitvi v Belgrad se politični po-

v 3. skupini 1. kategorije Maks Kuntarić. Iz tretje skupine v drugo so napredovali vseučiliški profesorja v Ljubljani Dimitrij Vladimirovič Frost in Josip Hummel, na zagrebškem vseučilišču Mladen Plivelić in dr. Peter Skok. Dalje je podpisanih okoli 20 ukazov iz vseh krajev države, s katerimi se izvršuje več upokojitev. Z enim ukazom sta izpolnjeni dve mesti šolskih nadzornikov v Sloveniji. Podpisan je tudi ukaz o poljedelski fakulteti v Belgradu.

NADZOROVALNE KOMISIJE ZA AGRARNO REFORMO.

Belgrad, 22. septembra. (Izv.) Komisije, ki jih je pred svojim odhodom na zdravljenje odposlal minister Vesenjaj, so se vrstile, ker so izvršile svoje posle. Ministrstvu so predložile poročila o sistematičnem postopanju pri svojem delu.

Belgrad, 22. septembra. (Izv.) Podpisana je odredba o komisiji ministrstva za agrarno reformo, ki odpotuje v Južno Srbijo. Pregledovala bo dosedanja dela in ugotovila in popravila vse nereda.

IZVOZ DRV IZ PREKMURJA PREPOVEDAN.

Belgrad, 22. septembra. (Izv.) V Prekmurju je veliko pomanjkanje drv, kajti družba, ki tam eksploatira gozdove, izvažala drva za kurjavo iz Prekmurja. Minister za agrarno reformo Vesenjaj je radi pomanjkanja drv prepovedal izvoz drv iz Prekmurja.

PROŠNJE DOBROVOLJCEV.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) Minister za agrarno reformo Vesenjaj je odredil, da se prošnje dobrovoljcev rešujejo v kronološkem redu. Dal je vse prošnje pregledati in jih po tem redu urediti.

SHODI ZEMLJORADNIKOV.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) Zemljoradniki so imeli včeraj dva dobro uspeša shoda v Vojvodini. V Mokrinju sta prisostvovali shodu podpredsednik zemljorad. kluba Joca Jovanović in okrajni narodni poslanec Dimitrije Vujić. Na zborovanju so bile sprejete resolucije, ki odobravajo delo zemljoradniškega kluba. Zborovanje v Veliki Kindi je bilo tudi dobro obiskano.

ZOBOTEHNIŠKI ZBOR.

Belgrad, 22. septembra. (Izv.) Zobotehniški kongres se je končal. Udeležili so se ga zobni tehniki iz vse države. V resolucijah zahtevajo, da se obstoj zobnih tehnikov kar najbolj zavaruje. Zato naj bi spadali pod ministristvo za trgovino in obrt, kajti njih posel je tudi obrt.

POSŁANIK RAKIĆ ODPOTOVAL V SOFIJO.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) Z ministrskim predsednikom Davidovićem se je vrnil v Belgrad naš poslanik v Sofiji Milan Rakić. Nocoj je nadaljeval pot v Sofijo.

RADIĆ V BELJU?

Belgrad, 22. septembra. (Izv.) Danes se je okrog poldne v političnih krogih pričela širiti vest, da je Stjepan Radić odpotoval iz Zagreba v Belje, kjer je sedaj kralj. Ta vest se je zdelo tembolj verjetna, ker so jutranji belgrajski listi prinesli vesti iz Zagreba, da je Radić odpotoval iz Zagreba v avtomobilu neznanu kam. Vest o tem obisku v Belju se različno komentira. V vladnih krogih je izzvala radostne komentarje, v opozicijskih krogih pa je bila sprejeta z gotovim strahom.

VOLITVE V ROGAŠKI SLATINI.

Rogaška Slatina, 22. sept. (Izv.) Včeraj so se vršile tu občinske volitve. Oddanih je bilo 106 glasov. Zdraviliška lista je dobila 38 glasov (3 mandate), gospodarska 35 (2 mandata) in neodvisna domača 33 (2 mandata). Odbor je popolnoma slovenski.

Avstrijsko - jugoslovanska trgovinska pogodba.

Dunaj, 22. (Izv.) Danes je minister za zunanje zadeve dr. Grünberger sprejel jugoslovanske delegate. Popoldne pa se je vršila prva seja obeh delegacij v svrhu zaključka trgovinske pogodbe.

Ali vstopi Nemčija v Društvo narodov ali ne?

Zeneva, 22. sept. (Izv.) Včeraj se je Nansen vrnil iz Nemčije, kjer se je z dr. Marxom razgovarjal o vstopu Nemčije v Društvo narodov. Državni kancler je izjavil, da je Nemčija načeloma za vstop v Društvo narodov, da pa je njen faktični vstop odvisen od stališča Francije. — Ba je se vrše že direktna pogajanja med Berlinom in Parizom v tej zadevi in se pričakuje v Berlinu končni odgovor Francije na tozadevno vprašanje Nemčije v tork. Od tega odgovora bo odvisno, ali Nemčija vstopi v D. N. ali ne. V krogih D. N. so nekoliko skeptični, ker se Francija ne more odločiti za to, da bi privolila v vstop Nemčije v svet Zveze narodov, in bo

treba še nekaj časa, dokler se nemško-francoski odnosi izboljšajo v toliki meri, da ta zadeva ne bo zadela več na težkoče.

KOLONIJALNE ZADEVE V D. N.

Zeneva, 22. sept. (Izv.) Danes je poročal na plenarni seji Društva narodov Nansen in sicer o mandatih, ki jih imajo velesile v kolonijah ter o boju proti suženjstvu. Buxton (Anglija) je zahteval varstvo manjšin tudi v kolonijah.

DRUŠTVO NARODOV ZA ESPERANTO.

Zeneva, 22. septembra. (Izv.) Svet Društva narodov je sklenil priporočati vpekljavo esperanta v mednarodnem brzojavnem prometu.

KONGRES PROTI TRGOVINI Z DEKLETI.

Gradec, 22. septembra. (Izv.) Na večerajšnjem slavnostnem zborovanju kongresa proti trgovini z dekleti je govoril škof Prochazka slavnostni govor, v katerem je naglašal potrebo duhovne obnove proti materializmu sedanje dobe. Govorili so še zastopniki vseh na kongresu zastopanih držav, nakar je predsednik prof. Ude kongres zaključil.

UKINJENJE UVOZNE CARINE NA PREDILNIČNE STROJE.

Budimpešta, 22. sept. (Izv.) Vlada je ukinila uvozno carino na stroje za predilnično obrt.

ANGLEŠKO-NEMŠKA TRGOVINSKA POGAJANJA.

London, 22. sept. (Izv.) Predpriprave za zaključek angleško-nemške trgovinske pogodbe so že tako daleč dozorele, da odpotuje v najkrajšem času angleške delegacija v Berlin.

DRŽAVLJANSKA VOJSKA NA KITAJSKEM.

London, 22. sept. (Izv.) Kitajsko vojno brodovje v Šangaju se je pridružilo Čang Tso Linu.

Šang-haj, 22. septembra. (Izv.) Boji v okolici Šang-haja so se zopet pričeli. Na severu Kitajske so se približale uporne čete Pekingu na 1808 km.

ZAHTEVE MAROŠKIH VSTAŠEV.

London, 22. sept. (Izv.) Pogajanja med španskim armadnim poveljstvom in Abdel Kerimom zaradi Čecuana (ki je oblegan), so se razbila. Maročani zahtevajo, da se Španci brezpogojno udajo in deželo zapustijo.

ŠPANCİ BODO OFENZIVO NADALJEVALI.

Madrid, 22. septembra. (Izv.) Vladni krogi napovedujejo novo veliko špansko ofenzivo v Maroku.

NEMIRI V BESARABIJI.

Bukarešt, 22. septembra. (Izv.) Nemirov v Besarabiji je konec. Lokalne oblasti so lahko napravile red. Vlada uporom ne pripisuje nobene posebne važnosti.

KOMUNISTI NA OGRSKEM.

Budimpešta, 22. septembra. (Izv.) Minister za notranje zadeve je govoril v nedeljo o komunistični nevarnosti na Ogrskem. Vlada je baje zvedela, da pripravljajo komunisti za mesec september prevrat in je prevrat pravočasno preprečila.

POGODBA MED ITALIJO IN ŠVICO.

Zeneva, 22. septembra. (Izv.) Med Italijo in Švico sklenjena pogodba glede razsodišča za vse spore velja 10 let.

VELIKA NESREČA V KINEMATOGRAFU.

Pariz, 22. septembra. (Izv.) Iz Smirne poročajo o velikem požaru v nekem tamošnjem kino-gledališču. Zgorelo je 20 oseb, pogrešajo jih 25.

Iz zunanje politike.

20. september, to je dan zavzetja Rima l. 1870., so letos praznovali na zelo značilen način. Dočim je namreč doslej ta obletnica imela vedno večalimenj protikatališki značaj, je letos kraljevi komisar Cremonesi spriču Mussolinija, zastopnikov vseh ostalih oblasti, fašistov in velike množice ljudstva omenil v svojem slavnostnem govoru tudi zaslug papežev za večno mesto Rim. V obče so to obletnico vporabili listi v to, da opominjajo Italijo k slogi in notranjemu miru. Framazonstvo je v Italiji popolnoma skrahiralo.

Nemčija vstopi najbrž v najkrajšem času v Društvo narodov. Kot posredovalec fungira znani Fritof Nansen, ki je v to svrhu odpotoval v Nemčijo k državnemu kanclerju Marxu. Nemčija bi dobila sedež tudi v takozvanem svetu Društva narodov. Dela se tudi na to, da vstopi v Društvo narodov Turčija.

Za svetovni mir. Francoski delegat Pavel Boncour je stavil v komisiji, ki izdeluje načrt o obveznem razsodilstvu, jako zanimiv predlog. Po tem predlogu bo Društvo narodov v vsakem slučaju razsodilo, ali sme kakšna država izvršiti obveznosti, ki jih pogodbeno ima napram drugi državi, ali ne, ako gre namreč za

pomoč v slučaju vojske. Če bo Društvo narodov kakšno državo proglasilo kot napadalko, ji druga ne bo smela pomagati, četudi bi se bila pogodbeno v to obvezala. Na ta način bi vse zveze ali antante bile le integralen del splošne evropske državne zveze, oziroma bi morale biti v nesoglasju z načeli Društva narodov in podpirati njegove intencije.

Velike mirovne manifestacije so se vršile 20. in 21. t. m. po celi Angliji. Mac Donald je izdal manifest v »Daily Herald«, kjer pozivlja vse narode sveta, naj preprečijo vsako krvoprelitje. Proglas je zelo odločen.

Nemiri v Arabiji.

Po zmagi držav velike antante je politično gospodstvo nad arabskim poluotokom, ki se je osvobodil turške suverenitete, razdeljeno med posamezna domača plemena pod svojimi poglavarji. Dejanski politični vpliv pa pripada Angliji, ki med temi rodovi, kateri se med seboj borijo za prvenstvo, vzdržuje nekako ravnotežje in jih skuša združiti v arabsko federacijo. Posamezne federirane države pa naj bi bile zvezne z Anglijo po posebnih pogodbah, ki bi Angliji zagotovile vpliv nad zunanjo politiko in gospodarsko eksploatacijo dežele.

Obmejne dežele arabskega poluotoka so na severovzhodu Irak (Mezopotamija), kjer vlada sultan Faisal, Sirija (pod francoskim protektoratom) z Damaskom na severu, in Transjordanija ali vzhodna jordanska dežela, ki ima za sultana Faisalovega brata Abdullaha. Faisal in Abdullah sta zaveznika ali boljše rečeno, varovanca in eksponenta angleške politike. Njihov sorodnik Hussein, istotako vdan Angliji, vlada kot kralj (malik) nad Hedžasom, zapadnoobrobni državi Arabije z glavnim mestom Mekko in pristaniščem Džeddo. Južno od Hedžasa se nahajata še dve državi, Assir z glavnim mestom Haki, in bogati Jemen na jugozapadu poluotoka z glavnim mestom Sano. V Assiru je za sultana šajk Idrissi, ki živi v sporu s hedžaskim malikom Husseinom, ker je le-ta zasedel nekatere obmejne kraje na severu, v Jemenu pa gospoduje imam Jahija, ki je neprijazen Angležem, kateri gospodujejo v Adenu in mu ga seveda ne mislijo vrniti. Zato se razume, da je on prav tako kakor Idrissi velik nasprotnik anglofilkega Husseinu, varuha Kaabe v Mekki.

Je pa v sredini Arabije sultanat Nedžd z glavnim mestom Riad, kjer ima svojo prestolico Ibu Said. Deželica ima 250.000 prebivavcev, ki s pomočjo primitivne kanalizacije izvajajo iz puščave toliko žita in datljev, da morejo za silo živeti. Pripadajo muslimanski sekta v ahabitov, ki je zelo bojovita in je tudi pod turškim gospodstvom stala na čelu borb Arabije za neodvisnost. Vahabitska sekta je nastala šele sredi 18. stoletja in je jako zanimiva. Vahabiti so nekaki puritanci med muslimani, zametajo zunanje bogoslužje in so jako strogi glede morale. Držijo se prvotnega komunizma muslimske občine, ne pijejo alkohola in ne kadijo. V političnem oziru je pomenilo vahabistvo borbo arabskih plemen proti izkvarjenemu turškemu kalifatu, zdaj pa so se ti rodovi postavili z Ibu Saidom na čelo vseh, ki so nezadovoljni s Husseinom, kateri robuje Angliji.

Ibu Said je med svetovno vojsko užival podporo Anglije, ki ga je rabila v vojski proti Turčiji. Pri tej priliki je osvojil severno od Nedžda ležeči Hammar, ki neposredno meji na Palestino, oziroma Transjordanijo, Sirijo in Irak in je s tega stališča zelo važen. Glavni kraj je Hail, najbolj severni pa Džuf, kjer nomadi iz Sirije, Transjordanije in Iraka prezimujejo ter se srečujejo. Ibu Said pa je obrnil svoje poglede tudi na zapad, na sultanat Kovejt, deželo Hasa in sultanat Oman, ki leže vse v interesni sferi Iraka, oziroma Anglije, ki straži perzijski zaliv. Ibu Saidovi bliskoviti vpadi v te kraje so zelo neprijetni. Kovejtski sultan je že od leta 1880. pod protektoratom Anglije, ki namerava iz kovejtskega pristanišča napraviti aviatični park za srednjo Azijo. Dežela Hasa, pred katero teži pod neposrednim angleškim gospodstvom nahajajoči se utrjeni otok Bahrein, je postala sloveča po petrolejskih ležiščih. Tudi tu je več vahabitskih rodov, ki so pokorni Ibu Saidu in mu plačujejo davek na datlje. Zadržitega je ta sultan postal zelo nadležen Iraku, ki z Basoro neposredno meji na te kraje. Vrhtega so se nekateri vahabitski rodovi, ki niso zadovoljni z neusmiljenimi davčnimi eksekucijami Ibu Saida, zatekli na iraško ozemlje, zaradičesar se vrše na meji neprestani vpadi in protivpadi. V zadnjem času gre Ibu Said očito za tem, da združi vse arabske dežele proti takozvani hašeniški dinastiji, to je, proti Husseinu, Abdullahu in Faisalu, in ustvari od angleškega vpliva neodvisno federacijo.

Anglija je skušala te zadeve poravnati leta 1923. na konferenci v Kovejtu. Tu so nasprotniki Ibu Saida zahtevali, da ima vrniti Hammar prejšnjemu emirju Ibu Rašidu, da ima priznati odstavljenju Idrissija od assirskega sultanata, da ima privoliti v natančno razmejitve z Irakom in Transjordanijo in se odreči vsakim težnjam po arabskih deželah ob perzijskem zalivu. Ibu Said pa se temu noče ukloniti in zbira vojsko. Baje je zbral

že okoli 30.000 mož s strojnimi puškami in par topovi, generalni štab pa se nahaja v Džufu in Hailu. Sredi avgusta so te čete bliskoma napadle več transjordanjskih vasi in so se pripravljale na udar na glavno mesto Amman (svetopisemski Rabbat Ammon, pozneje Filadelfija, severovzhodno od severnega kota Mrtvega morja), pa so jih zapodili angleški aeroplani in tanki. Zdej so vahabiti napadli Hedžas in stoje neposredno pred Mekko.

Za Anglijo so te homatijske seveda nekoliko neprijetne; diplomati pa pravijo, da ji ne bo preveč obvladati položaj. Ona se izvrstno razume na Divide et impera!

Ing. Leo Novak:

Kriza strokovnega šolstva.

Da je pričelo strokovno šolstvo od prevrata v njegovi organizaciji in upravi propadati, to je danes gotovo dejstvo, kljub temu, da je danes njegov obstoj in nadaljni razvoj v interesu narodno-gospodarskega, industrijskega in obrtniškega napredka neobhodna potreba in zahteva naše nove države, osobito pa industrializirane Slovenije. O tem so si val napredka želeči krogi strokovnjakov edini, o tem priča tudi vsako leto rastoči obisk strokovnih šol kot najvažnejših institucij za izobrazbo industrijsko-obrtniškega naraščaja. Strokovno šolstvo v Sloveniji obsega poleg strokovnih šol trgovskega in poljedelskega značaja predvsem industrijsko-obrtnje šole (tehniška srednja šola v Ljubljani, pušarska šola v Kranju, esrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani, ženska obrtna šola v Mariboru, strokovna risarska šola v Kastvu, učna delavnica za košarstvo v Ljubljani in Radovljici), ki so v Sloveniji podrejene ministrstvu trgovine in industrije. Tudi v drugih delih naše države je doseglo strokovno šolstvo lep razvoj in pokazalo lepe uspehe, osobito na polju umetne obrti; opozarjamo samo n. pr. na Dalmacijo s tozadevnimi šolami, v Splitu, v Sinju in na Korčuli ter na Bosno s strokovnimi šolami in delavnicami v Sarajevu in v Mostaru. Tudi Zagreb ne zaostaja in Belgrad sledi z otvoritvijo tehniške srednje šole zahtevi produkcije, industrije ter obrti in potrebi po izobrazbi tem strokam primerne naraščaja. Zdi se torej na prvi pogled, da je razvoj strokovnega šolstva v naši državi nad vse zadovoljiv. Temu pa ni tako, če pomislimo, da je pretežna večina teh zavodov že obstojala pred prevratom, ali pa da so se med prevratom prenesli na hitro iz okupacijskih con ali pa ustanovili od uvidnih pokrajinskih vlad, da jih je pa le bore malo, ki so se ustanovili na novo. To je dejstvo, katerega danes prikriti ali spraviti iz sveta ne more nihče. Najbolj žalostno je pa vsekakor, da je strokovno šolstvo — mesto da bi se širilo, evelo in reorganiziralo v času primernem duhu — začelo polagoma v svoji organizaciji in upravi razpadati in propadati. To čutimo danes že temeljito v Sloveniji, pa tudi v nekaterih drugih pokrajinah naše države ne manjka o tem žalostnih pritožb. Lahko trdimo, da je stopilo strokovno šolstvo v Sloveniji v skrajni kritični stadij svojega obstoja; če te krize danes ne razrešimo, je propad strokovnega šolstva gotovo dejstvo, ki se bo izvršil mnogo preje, kakor je trajal razvoj in organizacija tega šolstva. Izguba, katero bomo utrpeli na narodno-gospodarskem polju, je danes še neprecenljiva ter bomo lahko leta in leta zastoj obžalovali, da smo pustili propasti to, kar bi bili lahko rešili s pametnimi odredbami in malenkostnimi gmočnimi žrtvami. Na polju strokovnega šolstva bomo postali podobni onemu, ki je zakopal svoje talente!

Kaj je torej vzrok propadanju strokovnega šolstva? Teh vzrokov je pač mnogo, toda združimo jih lahko v treh kratkih točkah, to je: 1. pomanjkanje enotne organizacije, 2. vprašanje učnega osebja, in 3. pomanjkanje kreditov in dotacij. V naslednjih vrsticah se hočemo dotakniti le prvih dveh vzrokov, ker tako dolgo, dokler nista ta dva nedostata odpravljena, tako dolgo so v bistvu še tako veliki krediti in dotacije brez smisla, čeprav so bili do danes tako mačehovski odmerjeni, da bi bilo umestno tudi s tega stališča motriti krizo strokovnega šolstva.

Kar se tiče pomanjkanja organizacije, tedaj zadeva ta nedostatek upravno stran in kompetenčno vprašanje; ta organizacija je takorekoč najeklatantnejši dokaz, kako malo važnosti se je dosedaj polagalo v naši državi na enotno urejeno strokovno šolstvo, ki je v Sloveniji, Dalmaciji in deloma v Srbiji podrejeno ministrstvu trgovine in industrije, na Hrvatskem ministrstvu prosvete ter v Bosni ministrstvu gradjevin. Na nobenem upravnem polju nimamo najbrže take razdrapanosti, kakor baš na polju strokovnega šolstva, ki bi valed svojega važnega narodno-gospodarskega značaja potrebovalo čim enotnejšo upravo. Kakor smo čuli, se je baje sestavila v ministrstvu prosvete neka komisija iz uradnikov raznih ministrstev, ki naj bi izdelala program skupnega sistema strokovnih šol v vsej državi. Prva naloga te komisije naj bo tedaj, da spravi enkrat za vselej ta upravni kuriouzm z dnevnega reda in da podredi industrijsko-obrtno strokovno šolstvo onemu ministrstvu, ki bi moralo biti na procvitu tega šolstva najbolj interesirano. V tem slučaju bi

Dopisi.

Vrhnika. V nedeljo se je na zboru zaupnikov SLS za Vrhniko in okolice izvolil sledeči krajevni odbor: Dr. J. Marolt preds., Iv. Kete podpreds., Franc Petrovič tajnik, dr. Jos. Godnič pravni zastopnik, Jos. Brenčič blagajnik. Odborniki: Tomaž Grom, Fr. Jeraj, Maks Varšek, Iv. Mele, Ant. Mole, Iv. Seljak, Ivan Krašovec, Franc Mrak, Andrej Dobrov-lje, Fr. Furlan ml., Lojze Novak, Ivan Cepon. Po izvolitvi sta poročala poslanec Stanovnik in tajnik Gabrovšek. G. poslanec je bil opor-zorjen na dokaj čudno razdeljevanje podpore po toči, ker županstvo sploh ni bilo obvešče-no. Potem glede krivičnih davkov, in postopanja nekaterih uradnikov, ki še sedaj mi-slijo, da je komandant Zerjav. Omenila se je tudi »silna akcija znanega Verbiča, kar je povzročilo le veselost. Skrbeli bomo, da to akcijo odnese Ljubljana in mogoče tudi — Verbiča. — V lepem končnem govoru je gosp. predsednik poudaril sestanek kot važen korak do popolnosti naše stranke ter dal na-vzočim izraza čustvu zahvale.

St. Jernej na Dolenjskem. Prav lepo je izpadla orlovsko okrožna prireditve dne 14. t. m., znamenje, da tudi v naši dolini orlov-sko gibanje krepko napreduje. V sprevedu po vasi je ponosno korakalo za konjeniki in god-bi 50 Orlov v krojih, 31 Orličev, 45 Orlic, 11 mladenk in 27 Orličic. G. župnik Žust je v cer-kvenem govoru navdušil mlade čete za lepo krščansko življenje, g. dr. Česnik pa je nasli-kal dolžnosti idealnega Orla do sebe, svojega bližnjega in do svoje domovine. Pozdravili so g. kaplan Božnar, načelnik Zoran iz Smarjete, Vide iz St. Jerneja, Roza Matohova iz Šmihela in g. kaplan Kovačič iz St. Jerneja. Po te-lovačbi, ki je prav lepo izpadla — posebno orodna in skupina Račanov — se je razvila prosta, neprisliljena zabava, nakar so se ude-leženci med popevanjem narodnih pesmi vr-nili domov.

Slovenjgradec. Kakor kaže lažnjivi čla-nek v »Jutru« z dne 13. septembra, naši JDSarji ne morejo preboleti usodnega udarca, ki jim je po izidu občinskih volitev in pri volitvi župana izpodnesel tako vroče zaželjeni županski stolček.

V članku se zaletavajo v izvoljene od-bornike SLS, v svojem bistvu je pa to fra-zarsko skrpucalo naperjeno proti nadpo-štarju Eiletzu, katerega blatijo, obrekujejo in denuncirajo očitno samo zato, ker je zvest svojim načelom pri volitvi župana z ostalimi somišljeniki vred glasoval za go-spoda Marčiča, ki je kandidiral na listi SLS, pa tudi če ne bi imeli svojega kandidata, bi pač dobil naše glasove gospod Cajnko, nikdar pa kak pristaš JDS.

Ne polagamo sicer mnogo važnosti na take izbruhe osebne sovražnosti in le za-č, ker članek nosi podpis: »Napredni Slovenj-gradčani«, mi pa med naprednimi Slovenj-gradčani poznamo še več vseskozi objek-tivnih možkateri takega ogabnega blatenja someščanov Slovencev ne odobravajo, hoče-mo pribiti sledeče: Predzna laž je, kar trdi člankar, da smo SLSarji šli pri volitvi žu-pana z Nemei kompaktno v boj zoper Slo-venstvo. Mi smo volili Slovence Marčiča, da je pa tudi obrtna stranka za njega gla-sovala, ni to rezultat kakoga paktiranja z Nemei, marveč so ga oni volili spontano zato, ker ga poznajo kot izredno sposobnega ob-činskega gospodarja. Kar se pa sicer tiče očitkov radi paktiranja z Nemei, pa menda člankar sam o resničnosti take trditve ni prepričan, saj mu mora biti vendar znano, da je bila SLS tukaj z Nemei vred potisnje-na v opozicijo po preračunanem načrtu s tem, da si je takozvani napredni blok z enim glasom večine osvojil vso občinsko upravo. O kakem paktiranju v nacionalnem smislu pa seveda ne sme in ne more biti govora, ker se somišljeniki SLS zavedamo slovenske narodnostinajmanj tako dobro kot gospodje avtorji »Jutrovega« dopisa.

Kar se pa tiče spremembe imena in pri-mkov, Vam svetujemo, da ne razvijate tega vprašanja, ker bi s tem le kompromitirali celo vrsto Vaših sicer povsem poštenih pri-stašev, ki v tem niso videli nacionalnega po-greška. Lahko bi Vam postregli že danes, a res nedostojno se nam zdijo uporabljati taka sredstva v strankarskem boju; to prepustimo »adevoj« Vam, samo poslušajte se teh otro-čarij vsaj samo tedaj, kadar so očitki tudi resnični, topot ste se zopet skregali s resni-co; gospod Marčič se ni pisal Martschitsch, Baumeister, g. Vertnik je pa baže kar pre-treslo, ker je prvič videl v vašem članku svo-je ime tako spačeno, in g. Eiletz se je pač vedno tako pisal, kakor se glasi njegov krst-ni list.

Podlo obrekovanje in grdo denuncijant-stvo moramo imenovati gorostano trditve, da je nadpoštar za časa volitev med uradni-mi urami za SLS agitiral itd. G. Eiletz ni uradnik od včera in je njemu ravno tako dobro znano kot denuncijantom, kake posle-dice bi rodilo tako dejanje.

Gospod! Se Vam li ne zdi nizkotno, na tak način napadati vseskozi vestnega urad-nika, ki v polni meri izvršuje svojo službe-no dolžnost in ga med uradnimi urami ni-kjer ni videti kot v uradu, ki pa je šestokrat tudi izven uradnih ur strankam na razpola-gu, vrhutega pa še žrtvuje, kakor nam je znano, pretežni del svojega pičlo odmerjene-ga prostega časa kot odbornik in sodelavec

močno zvezanega, gologlavega in brez su-knje odpeljali v Kačjo vas k zaslišavanju in od tam v Postojno. Med potjo je prihitela 75 letna Milavčeva mati do sina, ter ga vprašala, kaj je vendar storil? Kakor hitro pa je Milavec odprl usta, ga je junaški maršalo zvezanega, od zadaj, po plešasti glavi s palico udaril. Seveda, ko je bil Milavec zaslišan, je bil vsemu le on kriv, dasiravno so bile pri celem aktu civilne priče navzo-če, katerih pa Italijani enostavno niso ho-teli zaslišati. Tudi se je drugi dan izrazil maršalo, da ako ne bi bilo toliko ljudi na-vzočih, bi Milavca enostavno ustrelil, res saj bi itak priče manjkale. Nesrečnež čaka sedaj v postojnskih ječah »pravične« ita-lijanske obsodbe.

To barabsko, zverinsko in izzivalno početje »kulture Italije« jasno kaže, kakšni reveži smo obmejni prebivalci, kateri že šesto leto po vojni mnogo več trpimo kakor ob času vojne. Ljudstvo je silno ogor-čeno; vedno se nam obeta, da bo meja kma-lu rešena, po časopisih se pa bere o pri-jateljskih pogodbah med Jugoslavijo in Ita-lijo, italijanski finančni stražniki pa med tem časom pobijajo naše ljudi zvezane v njih rojstnih hišah.

Beleške.

Konstatacija. Orjuna je v Zvezdi izobesila lepak, kjer se radi prepovedi orjunskega pohoda v Zagorje od strani vlade bere, da je vlada kapitulirala pred zločinskimi elementi. To moramo v toliko popraviti, da ni res, da je vlada ka-pitulirala pred zločinskimi elementi, res pa je, da je vlada zločinskim elementom zadržala izzivalni pohod v Zagorje.

Lep zgled. Gospa Gregorič-Mandelj je sporočila tajništvu UJU, da menja z vsako učiteljico v hribih, ki ni Slomska-rica. — Prijave sprejema UJU.

Imenovanja šolskih nadzornikov.

Imenovani so: za višjega šolskega nad-zornika za osnovne šole v ljubljanski oblasti Novak Josip, okrajni šolski nadzornik v Kočevju; — v mariborski oblasti: Lužar Fortunat, nadučitelj, sedaj na službi pri pro-svetnem oddelku za Slovenijo v Ljubljani; — Hočevar Maks, okrajni šolski nadzornik in ravnatelj I. deške meščanske šole v Ljub-ljani za okrajnega šolskega nadzornika za osnovne šole v Ljubljani in za meščanske šole ljubljanske oblasti s pravicami državnega uslužbenca v I. skupini II. kategorije s 10 % poviškom po čl. 7. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih; — Fink Franc, okrajni šolski nadzornik v Mariboru, za okrajnega šolskega nadzornika za osnovno šole v Mariboru in meščanske šole v Mari-boru in meščanske šole v mariborski oblasti s pravicami državnega uslužbenca I. skupine II. kategorije in s 10 % poviškom po čl. 7. za-kona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih; — za okrajnega šolskega nad-zornika za osnovne šole: za okraj Črnomelj: Lukežič Avgust, dosedanji okrajni šolski nadzornik istotam; — za okraj Krško: Ro-stohar Karel, nadučitelj v Cerkljah; — za okraj Logatec: Juvanc Ferdinand, učitelj v Ljubljani; — za okraj Litija: Černigoj Slavko, nadučitelj pri sv. Križu pri Rogasji Slatini s pravicami državnega uslužbenca I. skupine II. kategorije; — za okraj Novo me-sto: Grad Janko, okrajni šolski nadzornik istotam; — za okraj Radovljica: Pleničar Josip, šolski upravitelj v Radovljici, s pravi-cami državnega uslužbenca I. skupine II. ka-tegorije; — za okraje Brežice, Sevnica in Laško: Gajšek Simon, nadučitelj na Dobovi; — za okraje Ptuj mesto, Ptuj okolica in Or-mož: Firm Stefan, nadučitelj v Hočah, s pravicami državnega uslužbenca I. skupine II. kategorije; — za okraje Prevalje, Maren-berg, Slovenjgradec in Šoštanj: Zolnir Iv., nadučitelj v Ptuj; — za okraje Konjice, Ro-gatec, Šmarje in Kozje: Grmovšek Miloš, dosedanji okrajni šolski nadzornik v Slovenj-gradu; — za šolske okraje Celje mesto in okolica, Vransko, Gornji Grad: Černež Ljudevit, okrajni šolski nadzornik v Celju; — za šolske okraje Ljutomer, Gornja Ra-dgona, St. Lenart: Karbaš Franc, nadučitel-j v Ljutomeru; — za šolski okraj Maribor okolica in šolski okraj Slov. Bistrica: Lieh-tenwallner Matija, okrajni šolski nad-zornik v Mariboru; — za okraj Murska So-bota: Nežina Aleksander, nadučitelj v Gančanih, s pravicami državnega uslužbenca I. skupine II. kategorije; — za okraj Dolnja Lendava: Kontler Julij, nadučitelj v Vi-doncih, s pravicami državnega uslužbenca II. skupine II. kategorije; — za okraj Kočevje: Peterlin Alojzij, učitelj v Kočevju, s pravi-cami državnega uslužbenca II. skupine II. kategorije; — za okraj Kamnik: Primo-žič Ivan, nadučitelj, s pravicami državnega uslužbenca II. skupine II. kategorije; — za okrajna šolska nadzornika za okraj Ljubljana okolica: Skulj Franc, šolski upravitelj na IV. deški osnovni šoli v Ljubljani, in Štru-kelj Ivan, nadučitelj na Viču.

Poravnajte naročnino!

davkoplačevalce z odmero davkov, ki je po pravici povzročila veliko razburjenje. »Jutro« je to zadevo takoj uporabilo v to, da otvori hujskaško kampanjo proti vladi g. Davidoviča, češ da je pritiskanju davč-nega vijaka kriva ona. Mi smo vedeli, da to ni res in je bilo zelo sumljivo, da je glasilo demokratiških davkarjev ne samo za davčnim vijakom, marveč tudi za »Ju-trom«. Kar naenkrat se je oglasil z ofici-elnim pojasnilom gospod finančni delegat dr. Šavnik sam in ugotovil, da »do danes ni prejel od sedanjega g. finančnega mini-stra niti pismenega niti ustnega ukaza, da naj se davčna praksa v kateremkoli oziru poostri.« Torej je uradno pribito, da vlada na poostritvi davčne prakse ni absolutno nič kriva. Kljub temu pa »Jutro« hujska dalje proti vladi in seveda najbolj proti 4 ministrom SLS. To nas le potrjuje v su-mu, ki smo ga takoj imeli, ko smo slišali o navijanju davčnega vijaka baš sedaj, ko imamo novo vlado. Naloga za pritisk ne prihaja iz centrale, pritiska — davčna ob-last v Sloveniji na lastno iniciativo. Ali delajo to posamezni davčni uradi vsak na svojo roko, ali pa so dobili mig od dele-gacije, to je končno vseeno. G. delegat pravi sam, da je le »zopet vzpostavil evi-denco eksekucijskih agend pri davčnih oblastvih«, torej bi stvar izhajala iz dele-gacije, kar se te točke tiče. Dohodnina za 1923 pa je vrhtega povišana tudi zato, ker se pobira izredni 30odstotni pribitek, ka-terega je po izjavi g. delegata uvedla prejš-nja Pašić-Pribičičeva (Žerjavova) vlada, oziroma takratni finančni minister g. Sto-jadinovič, katerega je »Jutro« večkrat proglašalo za »finančni zenič«. Kakor se torej stvar obrača, kriva ni sedanja vlada, marveč prejšnja, ki jo imajo na vesti »Ju-trovci«, deloma pa slovenske davčne ob-lasti same, oziroma delegacija. Zdaj pa vprašamo: Odkod čudno dejstvo, da se ravno sedaj, ko imamo novo vlado, do-hodnina na tak drakonski način odmerja? Ali ne tiči morda za tem intriga bivših re-žimovcev, ki imajo žal še vedno svoje po-magače v demokratiških uradnikih, bodisi nižjih bodisi višjih, ki pokorni migom iz jutrove dežele skušajo čelati novi vladi težave? Tako se godi v mnogih slučjih v Srbiji, tako tudi v Sloveniji, in da so si Žerjavovi agenti poiskali sedaj pomočni-kov za izvršitev svojih temnih namenov na davkarjih, o tem priča kampanja »Ju-tra«, ki je bilo o davčnem pritisku skoro preje informirano, nego se je začel Vse se vjema z naravnost fenomenalno toč-nostjo. Gospodje so si mislili, z navijanjem davkov najlože ustvarimo slabo razpola-ženje proti vladi, vijak se bo pritisnil, mi — povzročitelji — pa bomo istočasno v »Jutru« prevzeli vlogo branilcev ubogih davkoplačevalcev proti Davidovič-Koroš-čevi vladi! Lepi računi, da jih ni zmešal sam — g. delegat s svojo izjavo! Zmešala jih pa bo tudi vlada, o kateri smo prepri-čani, da bo posegla v gnezdo, kjer se vla-din program in namere sabotirajo, name-sto da bi se podpirale in se izvajal zakon v prid prebivalstva. EkspONENTI P.-P. re-žima, ki se ne pomislijo s takimi mahina-cijami kakor je ona s samovoljnim navi-janjem davkov oskudovati prebivalstvo za milijone in milijone, samo da otežujejo položaj vlade, se morajo brez ozira od-straniti in poklicati na najstrožjo odgo-vornost!

Zverinsko postopanje ita-lijanskega maršala z na-šimi državljani.

Kakšno trpljenje sekatur in zaničeva-nja trpijo naši ljudje na meji kaže sledeči slučaj:

V soboto 20. t. m. je 50 letni dvolastnik Andrej Milavec iz Planine štev. 62 nakla-dal na svojem drugem posestvu v Malnah štev. 10, na italijanski strani s še dvema posestnikoma opeko. Ko je bil voz že nalo-žen, je prišel do voza italijanski maršalo Giuseppe Rotollo s petimi finančnimi straž-niki in vprašal po gospodarju hiše štev. 10, kakar pravi Milavec, da je to on. Brez vsa-kih nadaljnjih besed je nato maršalo Milav-cu, kateri je stal na sredini, dal močno za-ušnico. Seveda je to izzivalno početje Mi-lavca tako razburilo, da je maršalo klo-futo takoj vrnil, nakar je skočilo pa vseh pet ostalih finančnih stražnikov nad Milav-cu, katerega so pobili na tla, ga suvali s čevlji, ne glede kam je priletelo, nato so ga suvali vlekli v rojstno hišo, kjer so ga močno zvezali, položili na posteljo in zve-zanega zverinsko pretepli, tako, da mu je z več ran na glavi tekla kri. Tudi ko ga je dan pozneje v postojnski ječi na prošnjo Milavčeve žene zdravnik preiskal, je isti konstatiral, da je bila srajca po plečih od udarcev vsa krvava. Med tem zverinskim početjem je prihitela v hišo Milavčeva žena, da reši moža, prijeli so pa ti junaki tudi njo, jo davili za vrat, osuvali in vrgli čez prag lastne hiše. Omenjeno bodi, da je Mi-lavčeva v šestem mesecu nosečnosti. Ko so finančni stražniki nad zvezanim nesrečne-žem svoje junaško delo opravili, so Milavca

še bilo mogoče in tudi potrebno potrebno, da bi se izdajalo od tozadevnega ministrstva kako glasilo v obliki zbornika industrijsko-obrtnega pouka, ki naj bi vseboval vse to-zadevne odredbe, normalije, statistiko indu-strijsko-obrtnega šolstva, kakor tudi razne iniciativne pedagogično-didaktične članke strokovnjakov na polju tega šolstva. Ravno tako bi bilo v interesu procvita strokovnega šol-stva, da bi se vsako leto skliceval sestanek za industrijsko obrtno šolstvo merodajnih fak-torjev in strokovnjakov v obliki stalne ankete ali komisije za industrijsko-obrtni pouk. Ta stalna komisija naj bi bila forum, pred kate-rim naj bi se obravnavala vsa načelna vprašanja in glavne smernice strokovnega šolstva.

Bolj komplicirano je vprašanje, oziroma pomanjkanje učiteljskega osebja na strokov-nih šolah, katero težko občutijo tozadevne šole v Sloveniji, katero pa ne prizanaša po na-ših informacijah tudi ne šolam v Dalmaciji in Bosni. Od prevrata dalje se je položaj strokovnega učiteljstva v primeri z njegovim prejšnjim stalno slabšal, ker so se postopoma raz-veljavljale stare avstrijske naredbe, ki so imele namen, pridobiti čimboljše strokovnja-ke obrtnemu šolstvu, katere se pa vsled ne-upoštevanja ali nerazumevanja strokovnega šolstva v naši novi državi niso nadomestile z novimi in času primernimi. Glavni vir po-manjkanja učnega osebja je vsekakor neza-dosten gmotni položaj strokovno kvalificira-nega učiteljstva, ki je z novim zakonom o ci-vilnih uradnikih in ostalih državnih usluž-bencih in z uredbo o razdelitvi in porazde-litvi civilnih uradnikov povzročil pravo krizo v tem oziru.

Poglejmo, kako je bil pred preobratom položaj strokovnega učiteljstva, ki je bil sicer nameščen ravno tako na podlagi službene pragmatike kakor ostalo uradništvo, a so se mu vendar potem posebnih zakonov in na-redb nudile takšne beneficije, da je bila o razpisu praznih mest res omogočena konku-renca strokovno izbornu kvalificiranih moči, ker je že takrat baš izkušnja pokazala, da na podlagi prejemkov določenih po splošni služ-beni pragmatiki, ni računati na dovoljen dotok strokovnjakov na strokovne šole, brez katerih postane vsaka taka šola iluzorna. Tako n. pr. se profesorji-novinci niso imenovali v XI. či-novni razred kakor drugi uradniki, temveč ta-koj v IX. čin. razred; praktični strokovni učitelji se niso uvrščali po njihovi teoretični iz-obrazbi v skupine B, C, ali D, temveč so bili zgolj na podlagi njihovega priznanega strokovnega delovanja brez ozira na drugo šolsko izobrazbo uvrščeni po večletnem provizoriju kot poizkusni dobi v skupino B, torej v višje položaje nego ljudsko-, oziroma meščansko-šolski učitelji. Pri zadovoljivem službovanju so dosegli lahko celo VIII. čin. razred, torej za tiste čase primeroma visoko stopnjo. Na-dalje se je dalje časa službujočim strokovnim učiteljem pripoznala posebna personalna do-klada letnih 800 kron, vračunljiva tudi v pen-zijo; kaj je pomenilo takrat 800 kron, o tem nimamo danes pravzaprav že več pravega poj-ma in mere. Ker se je že takrat uvidevalo, da je pravi strokovni pouk mogoč le potom strokovnjakov, ki so si le v privatnih službah, to je v stavbnih podjetjih, v tovarnah, v atelje-jih itd., pridobili čimvečje praktične podlage, se je uredilo tudi štetje privatne prakse s posebnim zakonom, po katerem se je učitelj-stvu strokovnih šol vštevilo 8—12 let njihove privatne tehnične, umetniške in obrtniške prakse. Kakšen je položaj strokovnega učitelj-stva od prevrata sem, o tem prihodnjič.

Politične vesti.

+ Tabor na Homcu. V nedeljo se je vršil na Homcu veličasten tabor. Ude-ležba je bila zelo velika. Zborovanje je otvoril v navdušenem govoru g. Franc Borc iz Kamnika, nakar je poročal narodni poslanec Janez Strcin o parlamen-tarnem delovanju Jugoslovanskega kluba in o programu Davidovičeve vlade. Zbo-rovanci so njegovim izvajanjem burno pri-trjevali. Urednik Smodej je govoril o po-ložaju, ki je nastal vsled sklepa HRSS za vstop v vlado, o akciji sporazuma med Srbi, Hrvat in Slovenci, o dosedanjih ukrepah Davidovičevega kabineta in tak-tiki ter smernicah SLS. Naravnost vihar-no so zborovalci odobraval govornikova izvajanja glede prosvetne politike g. mini-stra dr. Korošca. Govornik je z ozirom na politične dogodke zadnjih dni poudaril, da ni v korist države in je pravi volji ljud-stva, ako se generaliteta vmešava v stran-karsko politiko. Zborovalce je pozdravil še nek hrvatski bogoslovec, nakar je g. Borc zaključil veličastno zborovanje. Zbo-rovanci so soglasno izrekli Jugoslovans-kemu klubu zaupnico in zahvalo.

+ Rudarski shod v Hrastniku. V ne-deljo popoldne ob 3 se je vršil v Hrastniku zelo dobro obiskan shod rudarjev, na ka-terem sta govorila poslanca Kugovnik in Gostinčar. Kugovnik je razpravljal o gospodarsko stanje rudarjev in potrebo organizacije. Gostinčar je pa govoril o po-litičnem položaju in potrebi duševne iz-obrazbe delavstva. Zborovalcev je bilo nad 300.

+ Davčni vijak in samostajna demo-kratska stranka. Zadnje čase so davkarje v Sloveniji kakor na komando osrečile

v proevit in razmah raznih kulturnih in gospodarskih korporacij. Nehvaležnost je plačilo sveta.

Krono svojemu frazerstvu je postavil člankar, ko očita slovenski kruh človeku, ki uživa tekom svojega življenja samo o slovenski kruh. To je višek nesramnosti kakoršne je zmožen le človek brez srčne kulture. Mi pa spoštujemo vsak kruh in ga privoščimo vsakomur, če ga le pošteno zasluži, pa bodi da mu ga reže kak »Excellence Graf Goos« tam onstran meje.

Crenšorci. V nedeljo dne 14. septembra se je vršila tukaj lepo uspela prireditve domačih Orlov in Orlic z obojim naraščanjem. Četudi se je prireditve vršila ob nenavadni uri od 12—2. ure, se je vendar zbralo okrog tisoč gledalcev, ki so vztrajali do konca prireditve. Gamljiv je bil nastop mladih Orličijev, ki so ob nežnem pelju narodnih pesmic lepo proizvajale vaje. Veselje je bilo gledati prekmursko ljudstvo, kako se zanima in navdušuje za Orlovstvo. Predsednik tukajšnjega odseka je pri tej priliki izrekel željo, da bi se v Orlovstvu organizirala vsa prekmurska mladina, ki je še dozdaj sprejemljiva za orlovske ideje. Bog daj Prekmurcem več voditeljev-organizatorjev, pa se bo ta želja izpolnila.

Zreče. Gospod Kračun Martin je kot veleposelstnik znan po svetu. Pri nas bil je občinski svetovalec, načelnik nadzorstva pri hranilnici. Oni dan odšel je v Celje, da bi v bolnišnici našel zgubljeno zdravje, ali tu ga je poselila neizprosna smrt. Telesne ostanke so v hladni grob položili na domačem počivališču, v Zrečah. Svetila mu večna luč!

Teharje. 14. t. m. je bila na Teharjih telovadna prireditve domačega orlovskega odseka združena z javno telovadbo celjske orlovske srenje. Lep dan, primeren telovadni prostor, pestrarazlični in zanimivi telovadni spored, ogromna množica mestnega, kmečkega in delavskega občinstva je tako vplivala na gledalce, da je ves čas prireditve vladalo veselo praznično in navdušeno razpoloženje. In brez hvale: celjska orlovska srenja je na tej prireditvi dokazala, da je zmožna pod ugodnimi okoliščinami — skoraj lahko rečemo — vzornega nastopa. Vse točke sporeda od prostih vaj članov, članic, naraščaja, mladenc, gojenk do lepih, slikovitih, učinkovitih skupin članov in naraščaja so bile eksaktno podane. Pač pa naj vodstvo forsira se strožjo disciplino. Višek zanimanja je seveda bil v rodni telovadbi in v lahkoatletičnih vajah, kjer se celjska srenja res lahko postavlja. Teherčani na drugo, Celjani na bradli so želi veliko priznanja pri navdušenem občinstvu in so pokazali, da je med njimi veliko dobrega materiala. Vzorna vrsta je nastopila v skoku s palico, na drugo in krogih s tako eleganco, elastičnostjo in obvladala mestoma zelo drzne vaje in skoke tako lahkotno, da jim je — posebno z ozirom na mladost posameznih — pri vztrajni in primerni trenaja zagotovljena velika dovršenost v rodni telovadbi in v gotovih lahkoatletičnih panogah. Osveščujoče je vplival na gledalce hiter tempo v katerem je ena točka sporeda sledila drugi brez »običajnih« dolgotrajnih odmorov in nazadnje tudi pestro-mešan spored telovadnih točk s prostimi, boksimi, lahkoatletičnimi in skupinskimi vajami. In tako je ta telovadna nastop v Teharjih — kakor tudi že prejšnje naše letošnje orlovske prireditve v Zalcu, Vojniku, St. Juriju ob j. ž. in Gornji Ponikvi — pokazal, da je izginila sterilnost, ki je v gotovih ozirih že nekaj let sem ležala kakor mora nad nekaterimi odseki celjskega okrožja. Samo vztrajno naprej! Teherčani so pa ponovno, kakor že večkrat, podali dokaz, da so — ako je treba — zmožni smotrenega, celega in požrtvovalnega dela. Prireditve se je udeležil tudi g. minister Veseljak s svojo soprogo, katerega je pozdravil akademik Tratnik, ki je imel tudi kratek, jedrnat pozdravni nagovor.

Kmetijska šola na Grmu.

(Orjunski proces.)

Kakor se je svojčas že poročalo, je napadel predsednik novomeške Orjune, strok. učitelj Franc Malasek, rodom Čeh, dne 2. avg. t. l. v spremstvu sina grškega ravnatelja Skalikega in trgovčevega sina Ogrina učitelja iz zasedenega ozemlja gđ. Hermino Turšič, hčerko vrlega pristaša SLS fin. nadkomisarja v pok. g. Turšiča, Vrta trojica jo je obkolila ter je postavil Malasek radi večje varnosti pred njo še svoje kolo, da ja ne bi mogla uteči. Nato jo je nadržal, da je fašistinja in ji »priporočal«, naj se takoj t. j. še isti dan pobere iz Novega mesta. Prestrašena učiteljica je mislila uiti k svojem očetu na gostilniški vrt Poula, toda gospodje Orjunec so ji dali nezaprošeno častno spremstvo ter je izjavil učitelj Malasek pred njenim očetom, kateri se je nahajal na gostilniškem vrtu pri kosilu, da je njegova hči fašistinja in špijanka, pri čemur je naglašal prav posebno zadnje besede. To je potrdil pred prvim sodnikom g. Romihom nadkomisar Turšič pod prisego. Zaslizana sta bila tudi sokrivca cele afere Skaliky in Ogrinov sin, toda kot pričel ter sta seveda izjavila, da beseda špijanka ni bila izgovorjena oziroma, da je nista slišala. Prvi sodnik je razsodil, da Malasek ni kriv, prizadete Hermine Turšič niti ni zaslizal. Le-

ta se je seveda pritožila proti tej sodbi, ki je vzbudila občno pozornost.

Zato se je vršila preteklo sredo pred okrožnim sodiščem v Nov. mestu prizivna razprava pod predsedstvom viš. sod. svetnika dr. Vladimira Foersterja, ker je predsednik okrožnega sodišča sedaj na dopustu. Poročevalec je bil dož. sod. svet. Gustav Barle. Zaslizale so se prejšnje priče in tudi nekaj novih. Nadkomisar Turšič je zopet izpovedal pod prisego popolnoma natančno o celem dogodku ter ostal pri svoji izpovedi tudi še tedaj, ko sta Malaskova tovariša Skalicky in Ogrin zopet trdila, da Malasek ni izgovoril nobene žaljive besede. Učiteljica Turšič tudi sodni dvor ni pripustil kot pričo, dasiravno so si nasprotovale izpovedbe Turšiča ter orjunašev Skalickyja in Ogrina. In tako se je zgodilo, da je tudi prizivno sodišče potrdilo prvo sodbo.

Učiteljica Turšič je bila žaljena v dvojnem oziru: omejevala se ji je osebna svoboda, kajti strok. učitelj Malasek ima pač pravico staviti svoje učence na odgovor, ni pa niti sodnik, niti varnostni organ, ki bi smel brez vsakega povoda nadržati mirne pasante na javni cesti in to še na glavnem trgu Novega mesta. Učiteljica Turšič je še isti dan pripovedovala neki gospodični, da jo je imel Malasek za špijanko. Ker pa sta tovariša-orjuna to zanikala, se je nadkomisarju Turšiču vse to o belem dnevu — seveda samo le sanjalo.

Kaj pravi javnost k temu izidu, osobito prizadeta obitelj Turšičeva, ki je slučajno pristašinja SLS, si lahko vsakdo sam misli. Drugo vprašanje pa je, če sme državni uradnik Kmetijske šole na Grmu uganjati take stvari in ustavljati mirne ljudi na cesti. Ta junaški orjunski čin se pač zelo malo ujema s solzicami, ki jih je pretakal Malasek pred sorodniki gospoda poljedelskega ministra dr. Kuloveca, ki bi naj izpovedali, da se njega premestitev preklicuje. Mi pa mislimo, da Malasek ne spada v Prevalje, ampak v Macedonijo, kjer se takim nastopom nihče več ne čudi.

Ali že veste,

da se že po vseh trgovinah dobiva

„Družinska Pratika“ za leto 1925

Zahtevajte povsod le to našo Pratiko
Preprodajalci dbe velikopopust
Obračati se je na založništvo
DRUZINSKE PRATIKE v Ljubljani

Dnevne novice.

— Pri občinskih volitvah v Mengšu, ki so se vršile v nedeljo, so dobile Lista SLS 101 glas (6 odbornikov); lista malih posestnikov in delavcev (SLS) 69 glasov (5 odbornikov); gospodarska napredna lista, to je samostojneži 45 (3 odbornike); obrtna delavska lista, to je demokrati, 36 glasov (2 odbornika); »splošna nepristranska lista«, ki je tudi SLS pa 24 glasov (1 odbornika).

— Izplačilo razlike v plači uradnikov. Po poročilu »Pravde« 21. t. m. je v ministru za finance že izdelan načrt, po katerem bo vlada izplačala razlike plač izza 1. oktobra 1923. Najprej dobe izplačilo razlike služitelji in njim sorodni državni nameščenci, in sicer v prvi polovici meseca oktobra. V drugi polovici oktobra dobe izplačilo uradniki tretje kategorije, v prvi polovici novembra dobe uradniki druge kategorije, nato v drugi polovici novembra uradniki 7., 8. in 9. skupine v prvi kategoriji, za njimi pa v prvi polovici decembra uradniki 4., 5. in 6. skupine, končno v drugi polovici decembra še ostale skupine. — To plačevanje po stopnjah od spodaj navzgor se nam zdi pravično, ker gotovo najnižje plačilne vrste drž. nastavljenec najbolj potrebuje pomoči pred zimo. Nova vlada kaže pravo pojmovanje socialnih potreb!

— Delo za novi uradniški zakon dobro napreduje. Uprava Glavnega uradniškega Saveza je izročila min. pravde svoj izdelan načrt uradniškega zakona in uredba o razvrstitvi. Istočasno je zahtevala uprava, da bi se pripustili tudi njeni zastopniki v komisijo za izdelavo novega uradniškega zakona. Min. pravde je ugodil zahtevi, da se udeležujejo sej in dela za prenosno zakona delegati Glavnega Saveza kakor tudi delegati pokrajinskih uradniških organizacij iz Zagreba, Ljubljane, Sarajeva in Splita. Ti se že nahajajo v Beogradu in pri delu komisije. »Savez fakultetsko naobraženih uradnikov« bo specijalno branil koristi svojih članov, ne glede na delo delegatov Glavnega Saveza.

— Invalidski zakon. Minister za socialno politiko g. dr. Šefkija Behmen je izročil 19. t. m. ministrskemu svetu projekt invalidskega zakona. Zakonski načrt bo v kratkem predložen predsedništvu Narodne skupščine. Najvažnejše določbe tega zakona objavljamo na drugem mestu.

— Lov v Belju. Pretekli petek se je vršil na Belju velik lov, ki sta se ga poleg kralja udeležila tudi vojni minister Hadžić in sir Lompon, šef oddelka za bližnji vzhod v Fo-

reigu Office-u (angleškem zunanjem ministertvu).

— Višji šolski nadzornik Gangl razrešen. Engelbert Gangl, višji šolski nadzornik v Ljubljani je razrešen službene dolžnosti ter stavljen na razpoložanje šefu prosvetnega oddelka za Slovenijo.

— Vpokojeni so: Furlan Jakob, nadučitelj na VI. mestni deški osnovni šoli v Ljubljani; Cigler Robert, nadučitelj na Studencu-Igu; Trošt Karel, nadučitelj v St. Jerneju; Josip Turk, okrajni šolski nadzornik v Radovljici; Ljudevit Stiasny, okrajni šolski nadzornik v Krškem.

— Dijaški rok za absolvente dvorazrednih trgovskih šol. Jugoslovanski klub je po svojem članu g. poslancu g. Škulju interveniral pri trgovinskem in vojnem ministertvu v zadevi dijaškega roka in dosegl, da se je priznal dijaški rok tistim absolventom dvorazrednih trgovskih šol v Ljubljani, Mariboru, Celju in Novem mestu, ki dokažejo, da so dovršili 4. razred srednje ali meščanske šole.

— Tehnična komisija za režim donavskih vod. Dne 24. septembra se sestane na Bledu stalna tehnična komisija za režim donavskih vod. Sedanje zasedanje te komisije bo trajalo približno 8—10 dni. Ta komisija je vpostavljena na temelju čl. 293 trianonske mirovne pogodbe in njen delokrog obsega bivši teritorij kraljevine Mažarske. Namen ji je, da se ohrani enota in izboljša režim vodnih tokov, ki so presekani po novih mejah. Predsednika komisije imenuje Držstvo narodov. Sedanjí predsednik je g. Carlo Rossetti. Našo kraljevino zastopa g. F. Vilfan, ki je obenem tudi zastopnik naše kraljevine v mednarodni donavski komisiji, ki ima svoj sedež v Bratislavi. V komisiji za režim vod so razen naše kraljevine zastopane še Avstrija, Češkoslovaška, Mažarska in Rumunija.

— Poroka. V Podobu pri Starem trgu se je poročila gđna Milka Rosina z g. Borivojem Šbilom, veletrgovcem v Kočevju.

— Ni bajka ampak gola resnica: v alkoholu tiči duh, ki zleze v človeka, in gorje človeku, ki ga dobi v oblast — alkohol. Posebno nevaren je mladim ljudem. Če sporočite Vaš naslov upravništvu »Mladega junaka«, Ljubljana, Poljanski nasip 10, dobite — brezplačno na ogled eno številko mladinskega lista, ki vam bo gotovo ugajal.

— Velesejm v Prazi. Ker prirejajo Čehi ob priliki svojega velesejma v posebnem oddelku razstavo gozdarskega orodja, instrumentov in strojev lesne industrije in ker se poleg tega vrši tudi glavna skupščina Čehoslovaške gozdarskega društva, je g. minister za gozdove in rudnike odredil delegacijo iz svojega resora za uradno udeležitev. Za delegate so odredili g. načelnik ministrstva Jovan Gačić, g. inž. Milan Marinović, gozd. svetnik ter naš rojak ing. Vojko Koprivnik, inspektor ministrstva za šume in rudnike. To je prvi slučaj, da zastopajo to resorno ministertvo naše kraljevine SHS po en Srb, Hrvat in Slovenec!

— Marijine kongregacije v Bosni. Kakor doznava »Večernja Pošta«, bodo pristojne oblasti zopet dovolile srednje-šolski mladini pristop v Marijine kongregacije. Nad temi društvi kakor sploh nad vsemi društvi srednješolske mladine se bo vršila kontrola, da se vidi, če služijo izključno svojemu prosvetnemu, kulturnemu ali religioznemu cilju.

— Prijedorski dogodki pred sodiščem. Kakor znano, so lansko leto napadli zbesneli radikali muslimane ravno v času, ko so se nahajali v džamiji. Sedaj se vrše v Banji Luki priprave za zanimivo sodno obravnavo.

15 letnica društva sv. Barbare in 10 letnica rožnenske bratovščine v Gladbecku. Naši rojaki v Gladbecku na Westfalskem bodo dne 28. septembra obhajali 15 letnico društva sv. Barbare in 10 letnico rožnenske bratovščine. Kako mislijo in delujejo, je najboljši dokaz sledeči spored te njihove slovesnosti. 1. Ob 7. uri skupno sv. obhajilo obeh društev. 2. Ob 10. do 11. ure sprejem društev v dvorani rokodelskega doma. 3. Ob pol 12. uri spreved do cerkve sv. križa. 4. Ob 12. uri sveta maša s slovensko pridigo. 5. Ob 1. uri spreved. 6. Ob pol 3. uri slavnostni zbor v rokodelskem domu. Na sporedu slavnostnega zborovanja so te-le točke: 1. Godba. 2. Pozdrav zveznega predsednika. 3. Gladbeck: Pevski zbor. 4. Drugi pozdravi. 5. Pesem: Dobro molil. 6. Slovesni govor. 7. Godba. 8. Pesmi slovenskih dečkov. 9. Govor: Babič (Hochheide). 10. Pesem: Hej Slovenci. 11. Gerthe: Vehovar in njegovi fantje. 12. Orlovska himna. 13. Godba. 14. Hamborn: Pevski zbor. 15. Govor: gospa Sever. 16. Pesem: Venček na glavi. 17. Čestčenje Marije: Lurška pesem. 18. Cvetlično kolo. 19. Orlice: Bog živi te. 20. Godba. 21. Deklice: Mati zakliče. 22. Orlice: Telovadno kolo. 23. Gladbeck: Pevski zbor. 24. Zrebanje. 25. Pesem: Po jezeru. 26. Deklice: Plesno kolo. 27. Pesem: En angel gospodov. 28. Veseli del. — Ukinjen občinski komisariat. V Pleternici (Slavonija) je ukinjen vladni komisariat. Volitve v občinski svet se bodo vršile 28. t. m.

— Eksplozija lokomobila. Te dni se je odigrala v Jagodini strašna nesreča. Vsled neopredvidnega ravnanja je eksplodiral kotel lokomobile posestnika Milorada Stajića. Lastniku je odneslo gornji del lobanje; nekega delavca je presekalo preko trebuha ter je umrl na potu v bolnico. Enega delavca je vr-

glo s toliko silo ob tla, da je bil pri priči mrtev. Strojnik je odletel 15 metrov daleč proč, vendar se mu ni zgodilo ničesar.

— Pogajanja v Zadru. Pogajanja, ki so se vodila v Zadru med našo in laško vlado glede sporazuma o dvolastniških posestvih in prometnih razmerah med Zadrom in okolico so bila te dni prekinjena in se za dogleden dobo ne bodo obnovila. Našo delegacijo je vodil splitski veliki župan g. dr. Perović, italijansko pa zadrski prefekt g. dr. Basili.

— Kredit za osišeško bolnico. Ministertvo narodnega zdravja je odobrilo kredit v znesku enega milijona dinarjev za zgradbo bolnice v Osijeku.

— Železniška nesreča na progi Novi Sad — Sombor. Na postaji Parabuć je naletel osební vlak št. 8414 na vagon, ki se je odtrgal s tovornega vlaka št. 8475. Sunek je bil zelo močan; k sreči so bile lahko ranjene samo tri osebe.

— Zakon o avtorskem pravu. Te dni so dovršili v umetniškem oddelku redakcije zakonskega načrta o avtorskem pravu. Načrt bo v kratkem predložen narodni skupščini.

Štajerske novice.

Š Cenj. naročnikom iz Štajerske, ki žele prejemati naš časopis na novo po pošti ali ga že prejemajo, prosimo v njih lastnem interesu, naj pošiljajo vse naslove ali premembe istih kakor tudi event. reklamacije, naravnost upravi »Slovenca« v Ljubljano in ne morda podružnici, ker odpade s tem nepotrebno pisarenje, in se naročbi lahko ustreže z obratno pošto.

Š Podružnica »Slovenčeve« uprave v Mariboru posluje sedaj v novih prostorih na Koroski cesti št. 1 (bivša knjigovoznica Cirilove tiskarne), kamor naj se v vseh zadevah obračajo cenjeni naši mariborski naročniki, ki prejemajo »Slovenca« dostavljenega po donalcau. Obveščanje direktno s centralo v Ljubljani bi motilo red. Naša mariborska podružnica daje tudi vse informacije glede cen oglašev in sprejema zadevna naročila.

Primorske novice.

p Na Sv. Gori pri Gorici so za to leto ustavili zidanje cerkve, ker primanjkuje klesane kamna. Delajo samo beton za zvonik in za štiri močne stebre, ki bodo nosili 37 m visoko kupolo. Pač pa grade samostan, pri katerem je sedaj dokončano pritličje. Govori se, da bo dvonadstropni samostan že to jesen pod streho, ako bo dopuščalo vreme in ako bodo delavci stanoviti. Vreme pa je sedaj tu že več tednov jako slabo. Največ romarjev je prišlo letos na Sv. Goro na Mali Šmaren. Bilo je 8 do 9 tisoč Slovencev in nekaj sto Furlanov. Slovenskima patroma je pomagalo pri mnogournem tudi nočnem spovedovanju več bližnjih slovenskih duhovnikov. Pa kljub vsem naporom ni bilo mogoče ustreči vsem silnim množicam, ki so od blizu in daleč prišli počastit svetogorsko Mater božjo. Ker je začasna kapela veliko premajhna, da bi mogla obseči vse romarje, sta bili imenovani praznik dve sv. maši in dve pridigi na prostoru stare cerkve. In smelo se lahko trdi, da bo Sv. Gora uspevala samo tedaj, ako bo preskrbljeno za zadostno število slovenskih spovednikov.

p Poroka. Na Komnu se je poročila veleposelstniška hčerka gđ. Pavla Kovačič z g. Vladimирjem Pipanom iz Preserij. Kovačičeva hiša je znana kot stara narodna trdnjava. Kovačičev praded je bil za časa francoske invazije »maire«, pozneje so postali »Oberichterj«, še pozneje so bili župani.

p Težka nesreča v Ročlu. 44letni voznik Josip Grubič je peljal 16. t. m. težko natovoren voz. Pri ročalskem kolodvoru se je voz prevrnil in tovor je zasul nesrečnega voznika. Pripeljali so ga v zelo težkem stanju v mestno bolnišnico.

p Teatrličen samemor. V tržaško kavarano »Firenze« v ulici Giulia je vstopil dne 16. t. m. proti večeru elegantno oblečen gospod. Naročil si je črno kavo, vzel iz žepa pisno, ga večkrat prečital, nato pa iz vlekel spribo gostov revolver in se ustrelil v prsa. Prepeljali so ga nemudoma v bolnišnico, vendar ni upanja, da bi ostal pri življenju. Nesrečnež se imenuje Friderik Piano, je star 25 let in je bil svojčas častnik. Motiv samomora ni znan.

Ljubljanske novice.

Ij Umrl je v nedeljo ob 1 popoldne splošno znani bivši restavratер na južnem kolodvoru g. Josip Schrey, veletrgovec z vinom in hišni posestnik. Bolehal je že dolgo časa na vodenici in srčni napaki. Pokojnik je bil s izredno pridnostjo in vztrajnostjo pridobil lepo premoženje. Prevzel je tudi dobro znano gostilno »Pri fajmoštrcu«. Pokojnik je bil splošno spoštovan. Star je bil šele 54 let. Pogreb bo danes ob 4 popoldne. Preostalih naše iskrene sožalje, blagemu pokojniku pr svetila večna luč!

Ij Socialdemokratski shod proti vojni. Socialdemokrati so sklicali v nedeljo, dne 21. t. m. ob 10. uri dopoldne v veliko dvorano Mesnega doma »protivojni shod. Prvi je govoril tajnik delavske zbornice dr. Stanko Likar, ki je izvajal, da je vojna produkt kapitalističnega družabnega reda. Povdarjal je, da

se vršijo nove vojne priprave vsepovsod in da je nevarnost nove vojne prav lahko mogla. Spominjal je na invalide in druge vojne žrtve. Za dr. Likarjem je govoril J. Golmajer, ki je čutil potrebo udrihati po »klerikalizmu«, ker je to veliko lažje nego povedati kaj stvarnega, kako naj bi se preprečila vojna. Navzoči so glasno godrnjali, ker je govornik čital neke pastirske liste, namesto da bi iz svojega kaj pametnega povedal. Nato se je oglašil tudi komunist Zeterković, ki je pa pošteno vzel v žehot navzoče pristaše II. internacionale, ki so leta 1914. enodušno glasovali za vojno. Obdelal je nato še Antona Kristana, o katerem je dejal, da je bil podrepan liberalne buržoazije in zagovornik srbskega centralizma, ki da ni nič drugega, kot militarizem ter mu očital, da je hrepenel samo po ministrskem stolcu. Kot zadnji je govoril Ig. Mihevc, ki je v ostrih besedah obsodil nastop prejšnjih govornikov in povdaril, da sedaj ni čas, da bi se premlevala take stvari, ako hočemo manifestirati proti vojni. Vojna se je pričela in končala, ker so tako hoteli kapitalisti. Tu si ne moremo očitati, kdo je zakrivil vojno, kajti militarizem je bil vse drugače organiziran, kakor proletarijat. Oznanujmo bratstvo in ljubezen, pa bomo kmalu našli način, kako se da izogniti vojnem. Očitanja je bilo dovolj po shodih in časopisju in to naj preneha. Povedal je še, da sloni današnji družabni red na treh stebrih, ki so militarizem, kapitalizem in »klerikalizem«. S pozivom na združitev proletarijata je Mihevc zaključil svoj govor. — Gospodje socialdemokrate so očitno pozabili, da so ravno oni bili tisti, ki so ob svetovni vojni pustili svoj antimilitaristični program pasti pod klop. In sicer niso tega storili samo iz strahu in slabe pripravljenosti, ampak so se z navdušenjem postavili na stran »buržoazije« za vojne cilje in krepko pomagali voditi vojno. Kako morejo potem očitati drugim, da niso nastopili proti sili vojnih dejstev? Kar pa se »klerikalizma« tiče, bi svetovne vojne nikoli ne bilo, če bi se bili državniki in politiki držali nauk katoliške vere in krščanske socialne pravičnosti ter mednarodnih načel cerkve. Ko je papež glasno pozival na mir, so socialdemokratski vodje v Berlinu, Dunaju, Parizu, Bruslju in Londonu navduševali delavce za krepko nadaljevanje vojske in izdelovanje granat. Zdaj, ko ne preti nobena vojna nevarnost, je seveda lahko grmeti in si privoščiti »klerikalizem«, s čimer se militarizem gotovo ne bo odpravil, ampak nasprotno le utrdil. Nikjer se ni protiverski in proticerkveni program socializma tako radikalno izvedel kakor v Rusiji in vendar vlada tam najhujši militarizem, čeprav je rdeče pobarvan. O tem bi vedeli ravnokar največ pripovedovati ubogi Gruzinci. Gospodje socialisti vseh barv naj bi pomislili to in začeli premišljevat o drugih sredstvih, kako militarizmu priti do živega, mesto da že 76 let ne uganjajo ničesar drugega kakor trapasto farško gonjo po zgledu liberalnih »buržujev«.

Ij Smrtno se je ponesrečil v sredo 17. t. m. na postaji Zidanmost železničar g. Fran Tomazin. Zlomilo mu je hrbtenico. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico v Celju, kjer je v petek umrl. Truplo blagega pokojnika, ki je bil vedno naš zvest pristaš in somišljenik, so prepeljali v Ljubljano, kjer so ga v nedeljo popoldne položili k večnemu počitku. N. v m. p.l.

Ij Prvovrstni slaček mošt se toči v Škofji kleti.

Ij Dramatična šola Udruženja gledaliških igralcev. Po dveletnem obstoju je Udruženje doseglo za svoje dramatično šolo od kraljevega ministristva prosvete potrditev novega pravilnika in s tem pravico javnosti. Opozorjamo vse bivše kakor tudi nove učence na to dejstvo. Pouk se bo odslej vršil na podlagi novega pravilnika in vsakemu, ki je v posesti potrebnega talenta in pridnosti, je zagotovljen napredek. Namen šole je podajati splošnim in nadarjenim gojencem možnosti razvoja do oderske do zrelosti, kakor tudi vzgajati one, ki se sicer ne mislijo posvetiti gledališču, da lahko pridobljene izkušnje uporabljajo pri diletantskih odrih. Šola ima prvi in drugi specialni letnik za one, ki se nameravajo posvetiti gledališču, diletantom je pa namenjen splošni tečaj, ki traja eno leto. Učni predmeti so: 1. Dramatična igra: deklamacija, mimika, akcija na odru, studij vlog, praktične vaje. 2. Fonetika. 3. Teorija gledališke umetnosti. 4. Splošna dramaturgija. 5. Veda o kostumih. 6. Scenografija. 8. Higijena. 9. Ples. 10. Nastavek glasu. V splošnem tečaju tudi režijske vaje. Pisanje se vrši od 17. do 27. t. m. v pisarni Udruženja, dramsko gledališče, dnevno od pol 15. do pol 16. ure. Za sprejem v prvi vrsti specialni letnik se zahteva dopolnjeno 16. leto in absolvirane štiri razrede srednje ali meščanske šole. Vsi novovstopilci učenci se morajo podvreči sprejemnemu izpitu, ki se vrši dne 23. septembra ob 10. dopoldne v Foeyu dramskega gledališča.

Ij Vpisovanje v gospodinjsko šolo na Mladiki je dne 1. oktobra ob 9. dopoldne. Z gospodinjsko šolo v zvezi je tudi internat. Gojenke, ki stanujejo v internatu, plačujejo za vso oskrbo z ukovino vred Din 1200. Zunanje gojenke, ki dobivajo ob šolskih dnevih vso hrano — izven zajutрка — v gospodinjski šoli, plačujejo za vso ukovino vred 880 Din. Poleg hišnih predmetov, kakor: kuhanje, šivanje, pranje, likanje in vsa gospodinjska

opravila, se poučujejo tudi teoretični: gospod. spise, računstvo in knjigovodstvo, zdravstvo, življoznanstvo, gospodinjstvo, državoznanstvo, vrtnarstvo, splošna družabna pravila, vzgojslovje in petje. Za večerne tečaje se objavi kasneje.

Učiteljski vestnik.

Klavrno otepanje UJU-jarjev. V večerajšnjem »Jutru« se skušajo priti generali iz Učiteljske tiskarne in se sklicujejo na ljudsko voljo, ki se je pokazala v zahtevi neke deputacije, da bi naj ostala D. na Dvoru, M. v Anbrusu. Resnica pa je taka, da je tista deputacija prišla prositi in protestirati zato, ker so Ambrozijani branijo D. z vsemi štirimi. Imeti so morali pač slabe skušnje z njim. Za g. Mervarja se pa v resnici potegujejo zato, ker mož krščansko živi in tako tudi vzgaja šolsko mladino. Pravijo, da takega g. učitelja v Anbrusu še niso imeli. Zato so prišli prositi zanj in se otepati D. G. Mervar vam pa gotovo ne bode hvaležen, ker ste ga proglasili za liberalca. Okrog štaba se vdira in podira — odtod tedaj tak krik in vik — UJU-jarjev.

Cvetke iz predlogov UJU za stalno nameščenje. Hrastnik: predlagan Roš Milan (1), v predlogu dvakrat rdeče podčrtan, ima službe 22 let (imenovan sedaj Lebar, 24 let). Trbovlje-Vode: Varl, 19 let (dobila Bučar, 23 let). Kneisel Vida, 4 leta (dobila Dokler, 5 let). Dobropolje: Znidarišič (1), 18 let, v predlogu dvakrat rdeče podčrtan (dobil dosedanji že večletni zač. upravitelj Keržič, 21 let). Keržiča so prezirli, ker je Slomškar, tudi v Sostrem, ter predlagali orjunaša Požarja s 16 leti! Pa recite, da niso bili pravični! — Preddivor: Bezljak-Kulin, 5 let, dobila Kuralt, 8 let, ki je že tam in jo imajo ljudje radi! Senčur: Prestor (1) 4 leta, dobil Klemenčič, 5 let, mož begunec, v težkih razmerah! — Bomo še prinesli! Za danes samo trdimo, da je za vse te predloge vedel in jih je podpiral dika naše fare, nepristranski, nadvse objektivni starosta in govornik Gangli!

Specielno za gospode DUHOVNIKE nudi črne

dežne in Hubertus-plašče

ter PELERINE samo iz prvovrstnega in nepremočljivega blaga konfekcijska in modna TRGOVINA Fran Lukić, Pred Škofijo 19.

Socialni vestnik.

NEKOLIKO POJASNIL O NOVI AMERIŠKI PRISELNIŠKI POSTAVI.

Jugoslovanska kvota od 30. junija 1924 do 30. junija 1927 znaša 671 priseljencev (jugoslovanskih podanikov) letno.

V kvoto se ne štejejo samski otroci izpod 18. leta in žene ameriških državljanov. Ameriški državljan, ki želi dobiti takega otroka ali ženo k sebi, mora vložiti prošnjo v Washington, D. C. na glavnega priseljeniškega komisarja (Commissioner General of Immigration) ter začasa, ko vloži prošnjo, bivati v Združenih državah ameriških. Za vlogo prošnje mora najprvo pisati na omenjen urad po potrebno tiskovino (Form 633).

Nadalje ne spadajo v kvoto tudi nedržavljan, kateri so bili postavno pripuščeni v Združene države ter gredo v stari kraj na obisk in se v teku enega leta vrnejo.

Do 50 % letne kvote imajo prednost stariši in samski otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov ter izvežbani agrikulturni, to so poljedelci, vrtnarji, živinorejci itd. Za stariše in otroke od 18. do 21. leta mora državljan Združenih držav vložiti prošnjo za ameriški vizum na zgoraj omenjeni urad v Washington ter potrebuje tiskovino (Form 633). Slednji pa se morajo obrniti za vizum sami na ameriškega konzula v domovini.

Vsi drugi sorodniki ameriških državljanov, kakor bratje, sestre, nečaki, svaki, nečakinje, sestrične itd. pa spadajo v kvoto ter nimajo nikake posebne prednosti. — Nedržavljan pa ne morejo vložiti nikake prošnje za svoje sorodnike, pa naj bodo isti otroci izpod 18. leta, žene ali kar bili. Poslati jim morajo samo običajne affidavite.

Nadalje se začasno dovoli vstop v Združene države ameriške državljanom, njihovim pomočnikom, družinam in poslom, turistom, gledališkim igralcem, opernim pevcem in trgovcem, kateri dokažejo, da imajo važne opravke. Nadalje duhovnom, vseučiliščnim profesorjem in zdravnikom, kateri so najmanj 2 leti izvrševali svoj poklic, njih ženam in otrokom izpod 18. leta, ako jih spremljajo ali jim sledijo. Tudi študentje nad 15 let stari morejo biti začasno pripuščeni, ako potujejo edinole v svrhu nadaljevanja študij na kakšni višji šoli ali univerzi. Vsi ti se morajo obrniti za ameriški vizum na najbližnjega ameriškega konzula v domovini ter predložiti zadostna dokazila, da želijo samo začasno potovati ter se po določenem času zopet vrniti. Študentje morajo predložiti sprejemno potrdilo šole ali zavoda, kjer bodo svoje študije nadaljevali in koliko časa bodo trajale.

Ameriški vizumi izdani pred 1. julijem t. l. niso več veljavni in vsi oni potniki, kateri imajo take vizume, si morajo preskrbeti nove ter ponovno za iste plačati 10 dolarjev. Ako

potuje na en potni list več oseb, mora vsaka plačati 10 dolarjev za ta vizum. Ako n. pr. potuje družina, sestojča iz 5 oseb, stane ameriški vizum glasom nove postave 50 dolarjev.

Prosveta.

pr Koncertna sezona 1924—25 v Ljubljani. Za letošnjo koncertno sezono se z vso vneto vrše priprave, ki obetajo, da bode ista zanimivejša in bogatejša kot vse dosedanje. Glasbena Matica je stopila v ožji stik z Glasbenim zavodom v Zagrebu, ki tam aranžira koncerte in tako ji bo mogoče, da nastopi na našem koncertnem odru cela vrsta znamenitih umetnikov, ki bi sicer ne došli v Ljubljano. Kot prvi, ki otvori letošnjo sezono, nastopi pri nas dne 26. t. m. A. Borovski, ruski pianist svetovnega slovesa. O njem pišejo angleški in ameriški časopisi s takim navdušenjem, kakor o malokaterem. Sredi decembra nastopi znani Amar-Hindemithov komorni kvartet. Tem slede razni solisti, kakor slavna pevka Destinova itd. Matica pripravlja za svoje članke intimne glasbene večere ob malenkostni vstopnini. Pevski zbor Glasbene Maticе ima v načrtu tri koncerte, ravno tako tudi orkestralno društvo Glasbene Maticе, operni orkester pripravlja dva simfonična koncerta. Da koncertirajo tudi drugi naši ljubljanski pevski zbori, je popolnoma naravno, saj je njihova delavnost in ambicija izredno velika. Naši mladinci pa so ohranjeni in se nadaljujejo nedeljska dopoldanska mladinska predavanja, v katerih bode imela mladina priliko čuti zaporedoma glasbo v prvi vrsti vseh slovanskih narodov. Kot prva pride na vrsto glasba Poljakov, koji program izvajata pianistka gđ. Švajgarjeva in operni pevec Zathay, uvočno besedo pa bo govoril g. Adamič. K sklepu naj še omenimo to, da se bodo vršili nekateri koncerti v abonmaju. Ko bodo sklenjeni vsi dogovori, objavimo red in vrsto koncertov za daljšo dobo v informacijo občinstva.

pr Osnovna vijolična šola za učiteljske, glasbene šole in slične zavode. I. zv. Stavil Adolf Gröbming, učitelj glasbe. Nastavila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Po svetu.

— Sekularne proslave na vseučilišču v Paviji. Pavijška univerza je obvestila vse svoje sestre na svetu, da se bodo vršile meseca maja 1925 v Paviji pompozne sekularne proslave »Scholae Paviensis«. Minulo je enajst stoletij, odkar je laški kralj Lotar I. 825 preuredil študije in napravil iz Pavie središče višjega šolstva v Lombardiji. Med mnogimi pravniki, ki so koncem X. in XI. stoletja ovekovčili ta institut, se blesti ime Pavijca Lanfranca, ki so ga v Becu posvetili v benediktinskega meniha in ki je l. 1089 umrl kot primas Anglije in najškof v Canterbury. Univerza in mesto Pavia želita to proslaviti, postaviti Lanfrancu spomenik in se spomniti enajststo let trajajočega novega reda študija. Slavna imena njenih docentov — in so: Lanfranco, Alciato, Valla, Cardano, Volta, Scarpa, Monti, Foscolo in Romagnosi — pomenijo blestečo tradicijo, ki jo hoče pavijška univerza vesno nadaljevati ter izgraditi.

— Nova univerza v Romuniji. V jesenskem zasedanju romunske zbornice bo predložen zakonski načrt o ustanovitvi petega vseučilišča v sedmograškem mestu Oradea Mare (Veliki Varadin). Imela bo spočetka tri fakultete.

— Med orkestralno vajo umrl. 17. septembra je med orkestralno vajo v Narodnem divadlu v Pragi nenadoma umrl član orkestra prof. Otakar Mácha.

— »Mladostni« zakonski par. V Stapeshillu (Anglija) se je poročil 80 letni vdovec Atkins s 75 letno vdovo Nežo Hunt.

— Redukcija bančnih uradnikov v Budimpešti. Iz Budimpešte poročajo: Po tozadnih statistiki je bilo do 1. septembra reduciranih 6500 bančnih uradnikov. Med njimi se nahaja mnogo visokih častnikov, ki so vstopili po preobratu v bančno službo. Nekateri so že poprej izstopili iz bančne službe, ker jim je bila medtem vsled valorizacije pokojnin zamčena nekoliko boljša bodočnost.

— Grški razkralj v Parizu. Pretekli teden je dospel iz Londona v Pariz grški razkralj s svojo soprogo. V Parizu bo ostal nekaj tednov. Svojim prijateljem je izjavil, da se ni formalno odpovedal prestolu in da si še vedno lasti vladarske pravice.

— Zanimiv cerkveno-pravni proces. Pred vrhovnim upravnim sodiščem v Pragi bodo razpravljali o zanimivi tožbi, ki jo je naperil nadškofljski ordinarijat proti prosvetnemu ministristvu. Predmet tožbe tvori ministerialni dekret, ki zavrača pritožbo ordinariata proti češkoslovaški cerkvi. Neki duhovnik te sekte je namreč opravil pogrebni obred po pripadniku rimsko-katoliške cerkve. Jedro procesa je vprašanje, kdo je upravičen, določiti duhovnika za pogrebni ceremonijal: zakonec pokojnega ali cerkev, kateri je pokojni pripadal? — Jakie Coogan v Londonu. Devetletni slavni filmski igralec Jakie Coogan je dospel s svojim očetom iz Amerike v London, kjer tvori senzacijo celega mesta. Vse občuduje njegov naravno-naivni temperament, ki se ni pokvaril kljub slovitosti. Nekemu novinarju »je izjavil«, da čita najraje Robinsona, češ, v tej knjigi kar mgoli tigro, levov in banan. Tudi aeroplani da se morejo najti v njej. Ne ve si pa razlagati, kako je to mogoče. V ho-

telu Savoy ga je obiskala 9 letna deklica in mu — ljubljencu mlade publike — izročila velik šopek. Zaprošila je malega umetnika za autogram in Jakie je rade volje pristal. Pri pisanju pa je zardel od sramu, priznavač, da je na morju pozabil svoj naslov... Priskočil mu je oče na pomoč in situacija je bila rešena. Obiskal je tudi zoološki vrt in je pri odhodu »izjavil« ravnatelju, da je to najlepša naprava, ki jo je videl...

— Vojaške svečanosti v češkoslovaški republiki. O priliki obletnice prisoge »Češke družine« v Rusiji, t. j. 23. septembra, in v spomin na ustanovitev stoletja »Na zdare« v Franciji bo prezident Masaryk izdal omenjenega dne posebno armadno povelje. Zamišljene so velike vojaške svečanosti.

— Kongres v Sinaji. V dnevih od 22. do 23. septembra se bo vršila v Sinaji konferenca »Svetovne alijanse za pomirjenje narodov potom cerkve«. Kongresu bodo prisostvovali delegati Romunije, Jugoslavije, Grške, Bolgarije, Albanije in Turčije. Konferenca je lokalnega pomena in stremi za zblizanjem balkanskih narodov.

— Peskušna vožnja s turbinsko lokomotivo. Na Švedskem se je vršila te dni zelo zanimiva poskušna vožnja s turbinsko lokomotivo. Lokomotiva, ki jo je zgradil inž. Ljungström, je bila poizkusno vprežena v dnevni brzovlak na progi Göteborg—Stockholm (458 km). Lokomotiva je vzel vodo in premog samo enkrat, in sicer v Göteborgu. V Stockholmu se je izkazal celo preostanek premoga. Pri navadnih brzovoznih lokomotivah je bila potrebna enkratna izmenjava, dočim je turbinska lokomotiva prevozila celo progo brez izmenjave. Z njeno uporabo so mogoči skrajšani pristanki na postajah. Pozornost je vzbudila zlasti minimalna uporaba vode: 2 kubična metra namesto dosedanjih 45. Prihranek na premogu znaša 50 odstotkov.

— 140.000 vojaških grobov na češkoslovaškem. K zakonskem projektu o vojaških grobovih poročajo listi, da se nahaja v republiki povsem 139.537 vojaških grobov.

— Katoliška kooperacija med češkoslovaško in nizozemsko. V Haagu se je sestel odbor, ki hoče delovati za tesnejše zblizanje med katoličani češkoslovaške in nizozemske. To se ima zgoditi na ta način, da bodo omogočili mladim ljudem in izmenno študij na nizozemskih oziroma češkoslovaških šolah.

— Redukcija na nemških državnih železnicah. Na Bavarskem in Saksonskem so pričeli s temeljito redukcijo osebja, in sicer tako, da se ukinejo mnoga postajališča in manjše postaje. Na ta način se vrši nekaka avtomatična redukcija osebja. Nove moči se za dogledno dobo ne bodo sprejemale. Interval med postajami bo večji, kakor doslej, prihranilo pa se na ta način ne bo samo pri osebju, marveč tudi na vzdrževalnici za kolodvorske objekte itd. Ti ukrepi bodo v kratkem veljali za vso Nemčijo.

— Nov transatlantski rekord. Parnik »Mauretania« (Cunard Line) je prevozil progo Newyork—Plymouth v 4 dneh 21 urah in 57 minutah. S tem je postavljen nov transatlantski rekord.

— Veliki kapitulat nemškega viteškega reda — žrtve avtomobilske nesreče. Kakor poročaj iz Budimpešte, se je 15. t. m. smrtno ponesrečil veliki kapitulat in komtur nemškega viteškega reda polk. v p. Jurij Friderik Hohenlohe-Waldenburg-Schillingfürst. Njegov avtomobil se je preuknil pri Magyar-Ovaru. Rodil se je leta 1867. v Lincu kot edini sin princeza Karla in princeze Terezije, roj. grofice Meraviglia. Po preobratu se je stalno naselil v Györu.

— Romanje v Lurd. »Le Quotidien« piše: Kdo bi mislil, da se bo moral Lurd baviti z isto krizo kakor mnoga kopališča in zdravilišča? Mesca junija so našli 10.000 romarjev manj kot v istem mesecu l. 1923, julija pa samo 71.131 romarjev napram 91.489 osebam v preteklem letu. Mnogi so — tako piše »Quotidien« — ugotovili, da lurski prebivalci preveč izkoriščajo romanje, zato se poklanjajo Mariji raje tam, kjer dnevno življenje ne stane 100 francoskih frankov.

— »Noetova barka.« Te dni je pripeljal parnik »Pittsburgh« (With Star Line) v hamburško pristanišče 7 kač, 20 krokodilov, 10 pomorskih levov, 20 prirejskih psov, 30 polkanov, 16 štorcelj in 7 drugih ptictev. Transport je namenjen za zoološki vrt v Hamburgu.

— Najvišja radio-postaja na svetu. Na vrhuncu Pic du Midi d'Osseau-a v Pirenejskih bode v tamošnjem observatoriju uredili brezžično telefonsko postajo, ki bo zvezana sredi oktobra z ostalim svetom. Postaja se nahaja 2877 metrov nad morjem.

— Desider Szabo se izseli iz Mažarske. Največji mažarski pesnik — t. j. Desider Szabo — in obenem idejni utemeljitelj sedanjega kurza je do dna duše nžaljen in se hoče iz svoje nehvaležne domovine izseliti. Prekmalu je spoznal pomoto, ki jo je storil s propagando turanske misli, zato se je uprl režimu in njegovi smeri. Nastal je konflikt in sodišče ga je obsodilo na večletno ječo. Mažarski literati so nato uvedli akcijo, ki mu je izposlovala amnestijo. Sedaj je sklenil zapustiti deželo, ki drvi v prepad. Biblioteko, obsegajočo 10.000 knjig, prodaja ravnokar in se bo preselil v Italijo, kjer hoče živeti izključno svojimi umetnostmi. Z njim izgubi mažarsko literarno življenje enega izmed najuglednejših reprezentantov.

Gospodarstvo.

Dr. Basaj:

Poljedelski kredit.

Novi poljedelski minister dr. F. Kulovec je pri vstopu v svojo odlično in važno dolžnost takoj spoznal, da je vprašanje kmetijskega kredita eno najnujnejših in najvažnejših vprašanj.

Važnost poljedelstva.

Poljedelstvo mora napredovati in se mora izpopolnjevati v istem tempu kot napredujejo in se izpopolnjujejo druge panoge narodnega gospodarstva. Ker je poljedelstvo v naši pretežno agrarni državi temeljna panoga gospodarstva, ker se s tem bavi nad 80% prebivalstva in ker ima izvoz kmetijskih pridelkov najvažnejši delež na celem našem izvozu in s tem seveda na naši trgovinski ter plačilni bilanci in na poboljšanju naše valute, iz teh razlogov sta napredek in izpopolnjevanje poljedelstva celo važnejša in nujejša kot pri drugih gospodarskih panogah.

Ni napredka brez kapitala.

Jasno pa je, da sta napredek in izpolnjevanje mogoča le s pomočjo kapitala. Ni napredka brez kapitala. Intenzivnejše poljedelstvo, uporaba modernih strojev vseh vrst, uporaba racionalnih gospodarskih metod, izboljšanje semen, živine in zemlje, dosega prvovrstnih proizvodov, regulacije rek, osuševanja, zagraditve itd. itd. za vse take stvari, ki pomenjajo napredek kmetijstva, je prvi in glavni predpogoj kapital. Ni epe, ni druge, sploh ni mogoče izvesti nobene iz navedenih operacij, ako ni kapitala.

Vzajemna odvisnost med kapitalom in napredkom.

Kapital sam pa je zopet produkt naprednega modernega gospodarstva. Naturalno gospodarstvo skoro ne pozna kapitala razun najprimitivnejšega orodja in morebitne zaloge žita za slabe letine kot varstvo proti gladi. Vsled tega je vprašanje kapitala samega odvisno od stopnje kmetijskega gospodarstva in od vzgoje ljudstva. In ako se je država zavzela za vprašanje kmetijskega kredita, tedaj je to storila gotovo iz živega prepričanja, da naše kmetijstvo, ki ima najboljše naravne pogoje, ne more napredovati poglavitno vsled pomanjkanja kapitala.

Deklaracija vlade in anketa o poljedelskem kreditu.

Voljo sedanje vlade, da tukaj pomaga, kaže njena deklaracija ob nastopu, ko je izjavila, da še v izrednem sklicanju narodne skupščine predloži zakon o kmetijskem kreditu. In da se to čimprej ustvari, je poljedelski minister za dan 13. in 14. septembra sklical anketo merodajnih faktorjev, predvsem predstavitev zadrugištvu in predstavitev drugih kmetijskih organizacij, da se z njimi posvetuje in čuje njih mnenja, kako naj se reši vprašanje kmetijskega kredita. Resolucije, ki so bile sklenjene na tej anketi, prinašamo v tej številki na drugem mestu. Tukaj bi hoteli navesti le par razlogov, zakaj se je anketa odločila za tak način rešitve kmetijskega kredita, kakor ga kažejo resolucije in zakaj je druge načine zavrgla.

Načrt osrednje zadrugne banke.

Osnuje naj se osrednja zadrugna banka kot zadruga ali pa kot delniška družba. Vlada in sicer ravno poljedelsko ministrstvo je o vprašanju poljedelskega kredita razmišljalo že nekaj let in je v teku časa izdelalo že tri načrte. V teh načrtih pa se je vedno bolj oddaljevalo od zadrugne stališča tako, da zadnji načrt zakona o državnih kmetijskih banki obstoječe zadrugištvu takorekoč prezira. Po projektu naj bi se državna kmetijska banka naslonila izključno na čisto nezadrugni bančni aparat, kateri potem išče stika s posameznimi kmetovalci potom občine ali pa naravnost. V kolikor načrt vpoteševa zadrugištvu, je to neka vrsta prisilnih zadrug, ki naj bi se šele na podlagi novega zakona in pravilnika ravno za svrhu državnega kredita snovale. Proti ustanovitvi take državne banke govori zgodovina kmetijskega kredita v vseh državah in zlasti zgodovina uprave fondova v Srbiji sami. Zato je razumljivo, da je bil načrt državne banke za kmetijski kredit skoro soglasno odklonjen in istotako soglasno sprejet princip zadrugne banke. K temu je zlasti pomagal temeljit referat g. M. Avramovića, kako drago so plačale svoje izkušnje one države, ki so hotele hoditi birokratično pot in odklanjati zadrugištvu ter njega iniciativo.

Če govorimo pri kmetijskem kreditu o zadrugni banki, si seveda ne smemo predstavljati običajne banke, ki bi bila kot delniška družba tako urejena in bi tako delovala, da povsod izbije za se čimveč dobička. Ako bi res kmetijski kredit moral iti potom običajne profitarske banke, bi bilo že pametnejše, da država stopi potom svojega birokratičnega aparata okrajav in občin neposredno v stik s kmetijstvom in dovoljuje kredite potom občin, kakor je to predvideval načrt o kmetijskem kreditu iz l. 1921., objavljen tedaj v »Samoupravi« in kakor je to tudi v projektu o državnih poljed. banki.

Čim cenejši aparat.

Osrednja zadrugna banka kot centrala za razdeljevanje kmetijskega kredita naj ima čim enostavnejši, izključno samo centralni aparat in naj zakon predvidi že najvišjo mero, za katero sme ta osrednja banka povišati obresti kapitalov, ki jih ji država daje za svrhe poljedelskega kredita. Glavni prihranek na dragi bančni režiji pa obstoji v tem, da se za razdelitev teh kreditov in za stik s kmeti ta banka posluži že obstoječega izvežbanega, zanesljivega in gotovo nedobičarskega in nesebičnega aparata, ki ga predstavljajo obstoječe zadrugne zveze in njih članice-zadrug. In te zadrugne najbolj poznajo kmeta, kmet pa jim najbolj zaupa. Ta aparat bi z malenkostnim povišanjem obrestne mere vodil razpoložljiva denarna sredstva preko centrale, preko zveze in preko zadrug do posameznih kmetov, ne le najcenejše, ampak tudi z največjo odgovornostjo, politično nepristranostjo in kar je pri kreditih najvažnejše, z največjim jamstvom.

Polna odgovornost za zadrugni denar.

Zadrugištvu ima načelo lastne odgovornosti. Vodstvo zadrugne odgovarja članom, člani odgovarjajo mnogokrat z neomejenim jamstvom za vse poslovanje zadrugne, za vse nje obveznosti. Naj le omenimo, da so v Sloveniji ravno one zadrugne, ki bi prišle kot pomočnice pri razdeljevanju državnih sredstev v pošte, zadrugne z neomejenim jamstvom, rafajzenove hranilnice in posojilnice, pod katerih jamstvom niti ena obveznost ne more ostati nepokrita.

Naše zadrugne in zveze so ves čas svojega obstoja pokazale, da je pri njih poslovanju in delovanju vedno prvenstveno odločevalo zadrugno načelo skupne pomoči, vzajemnosti in zato se je kljub strankarski pripadnosti članov zadrug, vodstva zadrug in zadrugnih zvez čuvala zadrugna nepristranost, zadrugna vzajemnost.

Zadrugištvu nudi garancije za uspeh.

Vprašanje, kako naj bo razmerje osrednje zadrugne banke do države, se da na kratko označiti s tem, da je to zadrugna, torej ne državna banka, katere naj se država posluži, da z največjim uspehom in pod največjo garancijo da kmetijstvu na razpolago ona sredstva, ki jih zbira za povzdigo kmetijstva ali iz bužetnih virov ali iz klasne loterije ali iz državnih podjetij, kot so poštna hranilnica, drž. hipotekarna banka in drugi. Ali da država tej osrednji banki na razpolago samo kredit ali se država tudi soudeleži z gotovo osnovno glavnico, to ni bistveno. Bistveno je, da naj bo to banka zadrugištvu, zavarovana pred partizanstvom menjajočih se vlad in ministrov in podprta z vsem ugledom in z vsem zaupanjem, ki ga ima ljudstvo do zadrugištvu, v kateri ima pa vendar država dvoje: pravico vsestranske kontrole in popolno jamstvo za svoje kredite.

g Izkaz Narodne banke z dne 13. septembra 1924. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram 8. septembru 1924.) A k t i v a: metalna podlaga 468.2 (+ 4.0), posojila na menice in vrednostne papirje 1500.2 (+ 14.2), račun za odkup kronskih novčanic 1208.2, račun začasne zamenjave 389.9, državni dolg 2966.3, vrednost državnih domen 2138.3, saldo raznih računov 243.7 (+ 11.0), skupaj 8915.1; p a s i v a: glavnica 28.3, rezervni fond 5.9 (+ 0.2), bankovci v obtoku 5894.8 (— 14.8), račun začasne zamenjave 389.9, državne terjatve 17.2 (+ 17.2), razne obveze 380.4 (+ 26.8), državne domene 2138.3, a ž i j a 63.0, skupaj 8915.1.

g Vpis v trgovinski register. Vpisala se je firma Slokar & Riedel, d. z. o. z., lesna trgovina v Domžalah.

g Vpis v zadrugni register. Vpisala se je nastopna zadruga: Elektrarna Zagradec Krka, r. z. z. o. z.

g Novo posojilo državne hipotekarne banke. Kakor poročajo iz Belgrada, se pogaja uprava državne hipotekarne banke z neko skupino švicarskih finančnikov glede najetja novega posojila, ki se bo vporabil za hipotekarne kredite. Zadnje posojilo so izčrpali v izredno kratkem času. Od novega posojila bo dobila belgrajska občina 20 do 30 milijonov dinarjev.

g Vinska kriza v Dalmaciji. Pred vojno se je produciralo v Dalmaciji ca milijon hektolitrov vina, izvozilo pa se je letno ca 600.000 hl. Konzum Dalmacije same je dosegel približno 350.000 hl. Okoli 100.000 hl se je izvažalo v Bosno-Hercegovino ter ostale sosedne pokrajine. Za leto se računa, da bo preostalo zalog vina še najmanj 200.000 hl.

g Odmev denarne krize v Sarajevu. Kako obsežna je denarna kriza v naši državi, kaže dejstvo, da je na en sam dan protestiranih v Sarajevu 70 menic. Pa tudi v drugih večjih bosanskih krajih ni boljše.

g Delež Jugoslavije na nemških reparacijskih plačilih. Glavni agent za reparacijska plačila je odredil, da dobi od zneska 40 milijonov zlatih mark, ki ga je plačala Francija kot redni dohodek za Porurje po Dawesovem načrtu, naša država 3.375.000 zlatih mark. pri-

bližno 61 milijonov dinarjev na račun svojih terjatev na reparacijah.

g Konsolidacija naših dolgov v Ameriki. Iz Newyorka poročajo, da se bodo tam začela v kratkem zopet pogajanja za konsolidacijo naših dolgov severnoameriškim Združenim državam. Ti dolgovi znašajo nekaj čez 61.5 milijonov dolarjev. (Prim. članek v št. 213 z dne 18. t. m.)

g Vinogradništvo v naši državi. Iz podatkov, ki jih je navedel referent na anketi vinogradnikov in vin. trgovcev, povzemamo, da je največ vinogradov v Hrvatski s Slavonijo (41.470 ha s pridelkom 1.157.000 hl), potem v Dalmaciji (34.147 ha s pridelkom 1.037.000 hl). Nato sledi Vojvodina s 29.256 ha površine in s pridelkom 797.000 hl, Severna Srbija (207.707 ha in 770.000 hl), Slovenija 20.833 ha in 418.973 hl, Bosna in Hercegovina (4162 ha površine in 113.000 hl pridelka) ter Južna Srbija (8558—110.000 hl). Najmanj je vinogradov v Črni gori (560 ha, pridelka pa 9600 hl).

g Bančni polom na Dunaju. Bančna firma Hermanny-Herschmann je pri trgovskem sodišču zaprosila za poravnalno postopanje. Aktivna znašajo pol milijarde aK, pasiva pa 7 milijard aK.

g Izvoz jaje iz Bolgarije. Uradna statistika izkazuje za prvo polovico t. l. izvoz jajc iz Bolgarije v količini 612 vagonov. V prvih šestih mesecih lanskega leta je znašal izvoz samo 288 vagonov.

g Izvoz sladkorja iz Italije. Ker je vsebina sladkorja v pesi letos samo 8 odstotkov napram 11 odstot. lani. Italiji v tekoči sladkorni kampanji ne bo preostajalo sladkorja za izvoz, pač pa bo lahko popolnoma sama krila svoje potrebe sladkorja.

g Izvoz iz Češkoslovaške v avgustu. V mesecu avgustu t. l. je Češkoslovaška izvozila 111 milijonov Kč (v juliju za 1 milijardo 312 milijonov Kč). Jugoslavija stoji med kupci češkoslovaškega blaga na 6. mestu. Češkoslovaška je k nam izvozila v avgustu t. l. za 63 milijonov Kč ali 5.66 odstotkov vsega svojega izvoza.

g Monopol alkohola v Poljski. Dne 4. oktobra t. l. stopi v veljavo odredba poljske vlade, ki uvaža državni monopol na alkohol.

g Dobri izgledi češkoslovaških premogovnikov. Položaj češkoslovaške premogovne industrije se stalno izboljšuje. Odjemalci kupujejo in naročajo velike množine. Tudi izvoz narašča, zlasti v Nemčijo.

g Znižanje diskonta v Nemčiji. Iz Berlina poročajo, da je nemška zlatodiskontna banka znižala diskonto mero od 10 na 8 odstotkov.

g Naraščanje državnih dohodkov v Nemčiji. Iz »Frankfurter Zeitung« posnemamo, da so v avgustu t. l. znašali nemški državni dohodki 592 milijonov zlatih mark, medtem ko so v juliju t. l. znašali 583 milijonov, v juniju t. l. pa samo 472 milijonov zlatih mark.

Borze.

Dne 22. septembra 1924.

DENAR.

Zagreb. Italija 3.1350—3.1650 (3.16875—3.19875), London 318%—321% (324.50—327.50), Newyork 71—72 (71.75—72.75), Pariz 3.80—3.85 (3.90), Praga 2.1410—2.1710 (2.1690—3.1990), Dunaj 0.1002—0.1027 (0.101950—0.103750), Curih 15.50—13.60 (13.60—13.70), efekt. dolar 70.25—71.25 (70.75—71.75). Tendence slaba.

Curih. Belgrad 7.40 (7.35), Budimpešta 0.0069, Berlin 1.26, Italija 23.19 (23.22), London 28.62 (28.64), Newyork 528.875—528.875 (529.50), Pariz 28.05 (28.12), Praga 15.8750 (15.825), Dunaj 0.007470 (0.007475), Bukarešt 2.80, Sofija 3.85.

Dunaj. (Devize): Belgrad 992, Kodanj 11990, London 316500, Milan 3099, Newyork 70935, Pariz 3767, Varšava 13550. Valute: dolarji 70460, angleški funt 314700, francoski frank 3750, lira 3085, dinar 988, češkoslovaška krona 2122.

Praga. (Devize): lira 148.75, Zagreb 47.50, Pariz 180.25, London 152.4250, Newyork 33.95.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 2% drž. renta za vojno odškodnino 117—119, Celjska posojilnica d. d., Celje 210 (d.), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 225—240, Merkantilna banka, Kočevje 123—130, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 916—922, Slavenska banka, Zagreb 100 (bl.), Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana 470 (bl.), Združene papirnice, Vevče 123—126, 4% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 90 (bl.).

Zagreb. Hrv. Eskomptna banka, Zagreb 110—112, Hrv. sveopća kred. banka, Zagreb 114—116, Hrv. slav. zemaljska hipotekarna banka, Zagreb 59—60, Jugoslovenska banka, Zagreb 103—105, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915—917, Slavenska banka, Zagreb 103—105, Ljublj. kred. banka, Ljubljana 220—230, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 100—102, Hrv. slav. d. d. za ind. ščečera, Osijek 880—900, Narodna šumska industrija, Zagreb 84, Gutmann 880—900, Slavonija 76—78, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 150, Trboveljska premogokop. družba, Ljubljana 450, Združene papirnice, Vevče 123.50—130, 7% drž. invest. posojilo 63—64, Vojna odškodnina 114—115.

Dunaj. Živnostenska banka 792.500, Alpine 350.000, Greinitz 140.000, Kranjska industrijska družba 742.000, Trboveljska družba 410.000, Hrvatska eskomptna banka 106.000, Leykam 150.000, Jugoslovenska banka 98.000,

Hrv.-slav. dež. hip. banka 55.000, Avstrijske tvornice za dušik 170.000, Gutmann 490.000, Slavex 205.000, Slavonija 71.000.

BLAGO.

Les: trami merkantilni, tesani, 5 m dolž., 16-22 cm, fco meja 567—575 (567 zaklj.), trami merkantilni, tesani, 7 m dolž., 18-24 cm, fco meja 567—575 (567 zaklj.); remeljni 4—5 metrov, 8-10 cm, fco meja 567—575 (567 zaklj.); letve 3—4 m, 3-5 cm, fco meja 567—575 (567 zaklj.); testoni, fco meja 510; remeljni redne mere 68-68, 58-58, 78-78, 98-98, 118-118, 4 m in 5 m dolžine, fco Sušak 670; remeljni polovičarji, 38-78, 34-68, 4 m dolžine, fco Sušak 670. — Žito in poljski pridelki: pšenica domača, fco Ljubljana 365; pšenica bačka, fco Bačka postaja 360; kuruza bačka, fco Bačka postaja 295; kuruza, umetno sušena, fco slov. post., dobava oktobra 290; oves bački, fco Bačka postaja 290; suhe gobe po kakovosti, fco Ljubljana 50—58; laneno seme, par. Ljubljana 680; brinje hrvatsko, fco Karlovac 250; otrobi pšenični, fco Ljubljana, nito 215—215 (215 zaklj.); krompir uzančni, dobava oktober, fco nakladalna postaja 125. — Strošnice: fižol ribničan, fco Ljubljana 600; fižol prepičar, fco Ljubljana 525; fižol mandolon, fco Ljubljana 400. — Seno, slama: seno Ia, sladko, prešano, fco Ljubljana 75. — Vino: vino belo, dolensko, štajersko, hrvatsko, po vzorcu, fco nakladal. postaja 710—780.

Novi Sad. Nova pšenica 350—352, kuruza 280—282, moka basis nulerca 540—550, otrobi 185, fižol beli 435—445. — Tendence mlačna.

Cerkveni vestnik.

c Sodalna konferenca za mošenjsko skupino radoljske dekanije bo v sredo 24. septembra ob 11. uri v Lešah.

c 700 letnico prihoda frančiškanov na Angleško so praznovali 11. t. m. v Kenterbriju. Slavnosti so se udeležili tudi zastopniki anglejske cerkve.

Načrt invalidskega zakona.

Vlada bo parlamentu predložila že v naslednjem zasedanju načrt invalidskega zakona za celo državo. Kratka vsebina oziroma najvažnejše določbe novega zakonskega načrta so sledeče:

Kdo bo dobival državno podporo?

V čl. 1. določa zakon, da bo država podpirala:

1. vojne invalide, 2. vojno-civilne invalide, 3. rodbine padlih in pogrešanih vojakov in 4. rodbine umrlih ali pogrešanih civilnih vojnih žrtev.

Čl. 2. in 3. določata natančneje, koga je treba smatrati za invalida te ali one vrste. Zanimiva je določba, da se mora upoštevati pri vojnih invalidih tudi one, katerim se je kaka stara bolezen poslabšala. Med »civilne« invalide pa prišteva zakon civiliste, ki bi bili poškodovani od bomb iz letal itd. in pa vse internirane in one, ki bi jih sovražniki pretepali ali sploh na kak način mučili.

Kdo je rodbinski član?

Čl. 4. našteva rodbinske člane. Kot take smatra zakon: zakonske otroke, zakonsko ženo, priznane nezakonske otroke, rejence in pastorka padlih vojakov. Pravico do invalidske podpore imajo dalje starši, bratje in sestre, toda ti le, če izpolnijo odločbe čl. 51. in 52. tega zakona.

Pravico do podpore izgube

vsi, ki prestopijo prostovoljno v sovražno službo in ki služijo v sovražnih armadah. Pravico do podpore izgube tudi oni, ki se sami onesposobijo za vojaško službo. Tudi rodbine omenjenih izgube pravico do podpore (čl. 5.).

Podpore.

Čl. 6. določa naslednje podpore: 1. zdravljenje, 2. dobava protez, 3. strokovni pouk, 4. posredovanje služb, 5. podpore in posojila, 6. invalidnina, 7. pogrebni stroški, 8. dosmrtna preskrba v invalidskih domovih in 9. razna dovoljenja. — Iste vrste podpor namenja zakon tudi rodbinam invalidov. Država podpira dalje tudi razna društva, kojih naloga je skrbeti za invalide.

Brezplačno zdravljenje.

Po določilih čl. 7. in 8. imajo invalidi in njihove rodbine pravico na brezplačno zdravljenje vseh bolezni, tudi onih, ki jih niso dobili tekom vojne. Zdravljenje ostalih oseb, ki jih ta zakon omenja, pa bo država podpirala z ustanovo zdravstvenih zadrug, ki jih bo ustanovila po celi državi. V vseh kopalščih in raznih drugih državnih zdraviliščih so vse osebe, ki spadajo pod ta zakon, vseh taks oproščene.

Osebe, ki jih štiti ta zakon, mora zdraviti vsak zdravnik. Stroške v bolnišnicah plača država oziroma »Narodni fond za invalide«. Lastniki kopalšč pa so dolžni sprejeti na zdravljenje po znižani ceni od ministrstva določeno število invalidov (čl. 10.—12.).

Proteze.

Vsak invalid ima dosmrtno pravico do protez. Če se invalidu tekom časa poškoduje še kak drug del telesa, ima tudi za tega pravi-

co protez. Pravico do protez imajo v služaju potrebe tudi otroci invalidov. Vsa navodila glede protez izdaja posebna strokovna komisija v ortopedskem zavodu. Proteze smejo popravljaliti z dovoljenjem ministrstva za socialno politiko na državne stroške tudi privatne delavnice. (Čl. 13.—17.)

Strokovni pouk.

Vsak invalid ima pravico do obiska strokovne šole na državne stroške. Naloga teh šol je, da izuče invalide zlasti v kakšni zanje primerni obrti. Pravice do samostojnega izvrševanja kakšne obrti pa te šole še ne dajejo, dokler invalid ne izpolni za to potrebnih pogojev. V šolo sprejet invalid se mora nekaj mesecev učiti, potem pa delati kot pomočnik. Do bo pouka določa za razne obrti poseben pravilnik. Po končanem pouku sme invalid položiti izpit za mojstra. Posebne izpitne komisije določa ministrstvo. Komisije štejejo po 5 članov. Če glasujejo 3 člani »za«, je invalid napravljen izpit. Kdor izpita ne napravi, more obiskovati šolo na svoje stroške ali pa ga odpuste. Po izpitu invalid lahko prijavi pristojni oblasti samostojno izvrševanje obrti. Dokler dela invalid v šoli kot pomočnik, prejema plačo. Od te se mu pa izplačuje sproti samo ena tretjina, ostanek pa dobi na roko, ko zapusti šolo. — Država bo skrbela tudi za primerno izobrazbo otrok invalidov in onih oseb, ki spadajo pod ta zakon. Posebno prednost uživajo otroci invalidov pri podeljevanju štendi.

Pravica do služb.

Člen 28. določa posebne pravice invalidom do javnih služb. Glavna določba pravi, da dobe invalidi lahko tudi mesta, za katera je predpisana posebna kvalifikacija, lahko tudi brez te, če dokažejo praktično svojo sposobnost. Za častnike in podčastnike pa določa zakon, da ostanejo lahko tudi še naprej v vojaški službi, kolikor jih posebne komisije spoznajo za sposobne.

Posredovalnice za delo se morajo v prvi vrsti ozirati na invalide (Čl. 29.). Ravno tako se morajo tudi vsa privatna, od države več ali manj odvisna podjetja v prvi vrsti ozirati pri oddaji služb na invalide. Od te določbe so izvzeta le ona podjetja, ki morajo zaposlovati samo popolnoma zdrave delavce. Taka podjetja pa morajo plačevati državi letno za vsakega invalida, ki bi ga sicer lahko zaposlila, po 2000 dinarjev takse. Sprejem invalidov pa ne sme biti povod za znižanje delavskih plač. Tudi ne sme nobeno podjetje odpustiti invalida z dela, če njegova delovna moč pade. Tozadevne spore bo razsojala posebna komisija.

Posojila.

Pri posojilih, ki jih dajejo državni in sploh javni zavodi, se upoštevajo v prvi vrsti prošnje invalidov.

Narodni fond za invalide.

Posebni »Narodni fond za invalide« bo imel sledeče naloge: Preskrbljeval bo in validom cenena posojila, preskrbljeval bo invalidom-obrtnikom obrtno orodje in dolgačasna posojila, in bo podpiral dijake, sinove invalidov.

Invalidi in trafike.

Prednost pri oddaji trafik naj uživajo osebe, ki jih ščiti ta zakon. Veleprodajo tobaka naj isotakoto dobe iste osebe pod sicer enakimi pogoji.

Od celokupnega izkupička za tobak bo monopolna uprava dajala letno 4 procenote za invalide, da bodo mogli dobivati prodajalci to-

baka na drobno brezobrestna posojila za nakup blaga.

Tudi pri prodaji srečk državne razredne loterije in drugih sličnih papirjev naj uživajo invalidi posebne ugodnosti.

Pri podelitvi vsakojakih pridobitnih koncesij (gostilne, kino itd.) se morajo oblasti ozirati v prvi vrsti na invalide.

(Dalje sledi.)

Turistika in sport.

SPORTNI PREGLED.

Nogomet. V nedeljo so se nadaljevale tekme za državno prvenstvo. V Sarajevu je zmagal Hajduk (Split) nad Sarajevskim amaterskim ŠK s 6 : 1, v Beogradu je zmagala Jugoslavija nad Somborskim SU, prvakom subotičkega podzaveza, s 5 : 1. Za finale, ki se vrši 12. oktobra v Zagrebu, sta se kvalificirala torej splitski Hajduk in belgrajski Jugoslavija.

V Ljubljani so se odigrale prve tekme prvenstvene sezone 1924-25. Ilirija je uničujoče porazila mariborskega Rapida z 10 : 0!; Jadran je nepričakovano, toda zaslužen zmagal nad Hermesom s 2 : 1, tekmo rezervnih moštvev je dobil Hermes s 5 : 0. V II. razredu se je vršila tekma Slovan : Slavija, ki je končala z visoko zmago Slovana 13 : 0. — Mariborski Rapid, ki je veljal za resnega tekmeca dosedanemu prvaku Iliriji, je razočaral. Niti v enem delu moštva ni bil dorastel Iliriji, ki je mogla izvajati pravcati ekshibicijski nogomet. Izvrstna je bila predvsem ilirska napadalna vrsta Zupančič I — Oman — Milan — Doberlet — Vidmajer, dobro jo je podpirala krilska vrsta Hus — Zupančič II — Lado. Precizna kombinacija in energična napadalna taktika Ilirije je popolnoma obvladala igrišče in obsodila Mariborčane v vlogo stetištov. Tudi glasovita obramba Barlovič — Kurzman ni mogla zadovoljiti. — Tekma Jadran : Hermes ni stala na stopnji prvorazrednosti. Obe moštvi sta podali jako primitivno igro, Jadran je bil pri tem bolj energično in hitrejšo moštvo. — Slovan je igral proti Slaviji eno svojih boljših iger. V moštvu se v večji meri kot dosedaj goji kombinacija, k čemur so pripomogle v prvi vrsti nekateri talentirani mlajši igralci.

Hazena. Hazena (ženski rokomet) je pri nas tekom lanskega leta precej nazadovala. Jadran in še nekateri drugi klubi so opustili ženske sekcije in Ilirija je bila dolgo časa edini klub v Sloveniji, ki je gojil to lepo sportno igro. Letos gojita med ljubljanskimi klubi hazeno poleg Ilirije v prvi vrsti Atena in šišenski Hermes. Lohkotletski podsavez je razpisal te dni po dvehletnem presledku zopet prvenstvo Slovenije v hazeni in kot prva tekma za prvenstvo se je vršila v nedeljo na igrišču Atene ob Tivolskem drevoredu med Ilirijo in Ateno. Zmagala je po lepi, z obeh strani zelo ambiciozni igri Ilirija v

razmerju 6 : 1. V polčasu se je glasil rezultat 1 : 0. Atena je bila v tem delu igre docela enakovredna protivniku, v drugem polčasu pa so se pokazale Ilirjanke kot bolj vztrajna družina in posrečilo se jim je zvišati score na 6 : 1.

Sportna zveza Ljubljana namerava prirediti v letošnji zimi ciklus predavanj, ki naj bi imeli namen, poučno in vzgojno služiti sportnikom in vsem onim, ki jim je sport še tuj. V svrhu organizacije teh predavanj bo sklicala Sportna zveza v prihodnjih dneh sestanek, na katerega opozarjamo klube že danes, da se istega udeležijo ter da stavijo tam svoje želje in morebitne predloge. Na tem sestanku bo tudi razgovor o bodoči organizaciji izvrševalnega odbora za olimpijado, ker nameravamo staviti skupni predlog ljubljanskih sportnih organizacij za bodoči olimpijski kongres. Izboljšati bo treba sedanjo organizacijo in odpraviti hibe, ki so se pojavile pri pripravi za VIII. olimpijado. Tudi o tem naj bi razmišljali klubi in osobito podzveze ter prišli na setanek s konkretnimi predlogi. —

Dijaški vestnik.

d Akademski menza se odpre s prvim oktobrom, če bo zadostno število članov, sicer šele s petnajstim. Kdor reflektira na hran pred petnajstim oktobrom, naj to javi po dopisnici ali pa naj se vpiše na polo v dopisni knjigi Danice. Do petnajstega se bo plačeval polni relutum, po petnajstem bo po možnosti znižan.

Naznanila.

Sestanek uradniških slug. Dne 24. septembra 1924 se vrši v Rokodelskem domu glavni sestanek vseh uradnih slug železničarjev, nato odborova seja. Predmet reden in obvezen. Začetek ob četrtn na 8 zvečer.

Cerele Frapais. — Društveni občni zbor se vrši dne 29. t. m. ob 5. uri pop. v pritličju I. drž. gim. v Ljubljani. K obilni udeležbi vabi odbor.

Trgovci in nameščenci. Slovensko trgovsko društvo Merkur v Ljubljani namerava ustanoviti za svoje članstvo (trgovce in nameščence) menzo. Interesenti se vsled tega vabijo, da se udeležijo tozadevnega sestanka, ki se vrši v torek, dne 23. septembra ob pol 8. zvečer v društvenih prostorih Gradišče 17-I.

Polizvedovanja.

Malo vsoto denarja je našla neka oseba na Mesnem trgu. Oglasiti se: Reber 5 pri Ani Sedmak.

Darovi.

Gospod Vukan, kavarnar v Dol. Lendavi je daroval za Jugoslovansko Matico 100 dinarjev. Iskrena hvala!

Kranjska hranilnica v Ljubljani je velikodušno nakazala g. velikemu županu ljubljanske oblasti znesek 10.000 Din, kot podporo za po povodnji prizadete občine ljubljanskega in kranjskega glavarstva.

KATALOG ZA KATEHETE.

V trgovini K. T. D. (Ničman) v Ljubljani je izšel lično izdelan katalog za katehete. Obseg: I za 320, II za 640, III za 800, IV za 1120 učencev (učenk). Papir lepo bel in trpežen. Uredba nova, prikladna s predalčki za redovanje, opazke itd. Cena z ozirom na obseg: 6 Din, 8 Din, 10 Din 12 Din. Po pošti 75 par več.

NOVE UČNE KNJIGE

iz zaloge Jugoslov. knjigarne v Ljubljani:

Komatar-Dr. Capuder, Zgodovina novega veka za višje razrede srednjih šol (izide začetek oktobra).

Bučar, Zgodovina srednjega veka za višje razrede srednjih šol, vez. Din 60.—

Kržišnik, Zemljepis za srednje šole III. del, vezano Din 28.—

Bučar, Zgodovina novega veka za nižje razrede srednjih šol, Din 35.—

Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev za višje razrede srednjih šol, (izide začetek oktobra.)

Melik, Zemljepis kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, Din 32.—

Sodnik, Logaritmi. Petdecimalne logaritmične in goniometrične (trigonometrične) tabele. Din 28.—

Ing. Novak, Zemljepisni atlas kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, sedem zemljevidov, Din 48.—

Ing. Kregar, Praktična perspektiva (izšla kot rokopis).

V zalogi so tudi šolske knjige za vse osnovne, meščanske in srednje šole.

PRODAJA LESA.

Državno upraviteljstvo veleposestva MOKRICE prodaja potom pisne dražbe dne 1. OKTOBRA t. l. sledeče količine LESA NA PANJU, in to:

- a) v gozdnem okolišu Peteršuc 300 plm³ smrekovega lesa;
 - b) v gozdnem okolišu Mačji dol 200 plm³ borovega lesa;
 - c) v gozdnem okolišu Huncce 120 plm³ smrekovega lesa;
 - d) v gozdnem okolišu Vukovinski hrib 80 plm³ mecesnovega lesa;
 - e) v gozdnem okolišu za Kovačnico 100 plm³ smrekovega lesa. — Skupaj 800 plm³ lesa.
- Pisemne, kolekovane ponudbe je vpsolati na državno upravo veleposestva Mokrice, p. Jesenice ob Savi, Dolenjsko, do dne 1. oktobra, 12. ure opoldne. Tozadevni dražbeni pogoji so na vpogled vsak dan ob uradnih urah.

Državno upraviteljstvo.

Schicht

Pravo Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je že 60 let znano kot najboljšo in najizdatnejšo od vseh vrst pralnega mila.

Pravo samo s „Schicht“ imenom in znamko „Jelen“!

Charles Pettit.

Zgodba o grbavcu in mandarinu

(Dalje.)

Nalahno sta skopljence zagrnila pred posteljo njegovega blagorodja modre zaveze, ki so ublažile prodirajočo solnčno luč; nato sta se umaknila po prstih, in mimogrede še uščipnila za nos gospo Cheng-Ki-Ping in jo opomnila, da naj nikar ne smrči.

Toda vkljub vsemu temu se je Cheng-Ki-Ping po kratkem spancu zopet predramil. Preveč razburjeni možgani še niso hoteli počivati. Proti svoji volji je nesrečnik še vedno prisostvoval slavni antični igri iz časov Yonen.

Da bi izbegnil tem neprijetnim občutkom, je s precej slabotnim glasom poklical svojo ženo; in ko je ona še vsa pospana in s težko glavo odmaknila modre zastore, ji je zapovedal, da naj mu pripoveduje zgodbo, ki bi bila obenem kratkočasna in duhovita, zato da odpodi svoje zoprne misli.

Tedaj pa se je gospa Cheng-Ki-Ping predramila z največjim naporom, in začela v temi besedami kratko zgodbo, katero ji je nekoč pripovedovala njena dojilja:

»Nekoč je bil, dragi gospod, zloben majhen stavec, ki je bil grbast...«

»Kaj tudi tu...« je zaklical z obupnim glasom slavni književnik; in objubil ji je, da jo bo dal preteptati takoj drugo jutro, zato ker ne zna prav nič olike.

Četrto poglavje.

Cheng-Ki-Ping je prekinil za trenotek pisanje svoje znamenite kritike o slavni igri iz časov Yonen in je prislulnil ostrim in sunkovitim klicem svoje žene.

Na malem notranjem od vseh strani zaprtim dvorišču, kjer so navadno iztepali slamnjače, preproge in zastore, so skopljenci pretepali ubogo in plemenito damo v veliko in prikrito veselje vse služinčadi, katerim je ona bila stroga gospodinja.

Cheng-Ki-Ping je položil svoj čopič na rob svoje mize, in ves srečen je modroval in razpletal misli o svojem predmetu.

On je mnogo držal na to, da vsikdar izpolni svojo obljubo. Sicer je pa tudi bilo treba vzgojiti gospo Cheng-Ki-Ping in jo poučiti, da ne sme takrat govoriti o kakem grbavcu, kadar se ji pravi, da naj pripoveduje kratkočasno zgodbo.

Torej je brez najmanjšega usmiljenja in očitkov poslušal stokanje svoje soproge in menil, da ga bo v naprej znala vse drugače ceniti in ljubiti.

Tedaj pa, ko je bil ves zatopljen v svojo modrostna razmišljanja, ga je naenkrat raztresel vstop nekega služabnika, ki mu je po vseh predpisih ceremonijela podal vizitko njegovega najimenitejšega tovariša in tekmeča. Na velikem listu rdečega papirja so bile tri črne črke: Ou-Sin-Tien. Ta karta je naznanjala, da bo obiskovalec prišel po dveh urah, kajti na Kitajskem bi se zdelo zelo nevljudno vstopiti takoj in nepričakovano. Mora se pustiti čas, v katerem si lahko uredi obleko, in pomislijo, kaj bi bilo treba povedati.

Cheng-Ki-Ping je tudi spoštoval stoletne predpise in je dal sledeči ukaz:

»Njegovemu blagorodju Ou-Sin-Tienu izkažite vse časti, ki grede velikemu mandarinu; izstrelite petarde takoj, ko bo njegova nosilnica pripelala n advorščice. In da bodo tudi vse petarde izstreljene naenkrat in ob istem času.«

»Kakor ukazuje,« je rekel sluga, se poklonil in hitel sporočiti služinčadi vsa naročila svojega dobrega gospoda.

Medtem pa se je vrgel Cheng-Ki-Ping na oceno, katero bi rad končal, da bi jo lahko pokazal svojemu tovarišu.

Upal je, da bo vzbudil v njem začudenje, ko ga bo uveril, da je vendar nekaj razumel pri imenitni predstavi slavne stare igre iz časov Yonen...

Ravno ko se je razlegel pok petard, ki so naznanjale prihod njegovega tovariša, je Cheng-Ki-Ping napisal zadnjo besedico svoje ocene. Sklepna misel sicer ni imela prav nič opraviti z igro samo, toda skrivala je v sebi visoko filozofski polet.

»Čudovit,« je vzklikal Cheng-Ki-Ping, ki se je vedno rad pohvalil samega sebe takrat, ko je pričakoval hvalo od drugih. »Dejal bi še več, to je sijajno. Je kakor globoki glas gonga, ki dostojanstveno zaključuje božansko simfonijo. Ah, našel sem, našel sem.«

In mrzlično je pahljal s pahljačo, da si nekoliko ohladi od pisanja razgredo glavo.

V tem trenutku pa so služabniki odgnali zastore, ki so zastirali vrata in vstopil je odlični Ou-Sin-Tien, ponosen in visok mož ves obsjani od solnca, ki je zlatilo tla delavne sobe.

Cheng-Ki-Ping je vstal; nekaj minut sta se visoka književna kneza samo priklanjala in pozdravljala drug drugega.

Končno sta se spustila vsak v svoj krasni naslonjač iz ebenovine. En korak od njiju so namestili služabniki na majhni mizici čašice čaja, katere je dovoljeno izpiti šele ob slovesu. Nato so se oddaljili.

»Dragi moj slavni tovariš,« je tedaj začel Cheng-Ki-Ping s hlinjeno ponižnostjo,

»ali mi dovolite, da predložim vašemu blagorodju neko slabo kratko oceno, katero sem spisal o antični igri iz časov Yonen, kateri sva imela obadva čast prisostvovati večera.«

Ou-Sin-Tien, ki se še ni čisto iznebil utrujenosti od prejšnjega večera, je zatajil zlovoljo in vzel rokopis. Dobre četrte ure se je delal, kakor da razrešuje zamegljeni rebus; nato pa se je osvestil in v laskavih besedah hvalil mojstrovino, katero je bil napisal njegov tovariš.

Cheng-Ki-Ping je vzhičen mrmral in očital zavračajoče.

»Preveč me hvalite, dragi tovariš, reč je prav slabotna.«

»Nikakor ne,« je odgovoril Ou-Sin-Tien, »kajti vse, kar vi pravite o tej igri, je odlično, rekel bi celo lepše, kakor igra sama.«

»O, dragi tovariš, o,« se je upiral Cheng-Ki-Ping s slabotnim glasom.

Sledil je kratek molk; nato pa je povzel Ou-Sin-Tieu:

»Z ozirom na to sijajno oceno, ki bo brez dvoma vzbudila mnogo občudovanja pri vseh kitajskih književnikih, se čutim dolžnega, da vas obvestim o malem dogodku... Pomislite, neki majhen grbast stavec razširja po mestu govorico, da ste samo vi bili dovolj močni in pogumni, da ste zavrnili igro, opisano v časih Yonen. In k nesreči se je večina književnikov že priključila temu zlobnemu grbavcu. Eden od njih mi je ravno kar dejal: »V trenutku, ko je imel tako imeniten mož kot je Cheng-Ki-Ping toliko sile, da je odkrito priznal, da ga igra ni prav nič zanimala, Vam izjavljam tudi jaz: Tudi jaz nisem prav nič razumel in sem se strahovito dolgočasil!«

V tem-le oddelku

Mali oglasivsaka drobna vrstica Din 1-50 ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas stane 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo
više.**SIVILJA**gre šivat na dom k boljšim
ljudem. Naslov pove uprava
»Slovenca« pod štev. 5761.**GOSPODIČNA**z dežele, z dobrimi spričevali,
išče službe v manufakturni
ali spekerijski trgovini. Na-
slov pri upravi pod 5739.**POGREŠA SE** od oktobra
1914 Fr. Šega, 6. Feldkomp.,
17. pešpolk v Galiciji. Kdor
bi kaj vedel o njem, naj bla-
govoli sporočiti ženi imeno-
vanega proti nagradi. - Neža
Šega, p. Loški potok, Šegora-
vas štev. 16, Dolenjsko.**Kovine** BAKER, MED,
PAKFONG,
ROTGUSS, mehki SVINEC,
ODPADKE kupujemo po
najvišjih cenah. Po robo po-
šljemo. - »BUTONIA«, Za-
greb, Horvačanska cesta 29,
telefon 2261. 5208**Motorno kolo**lahko, skoraj novo, dve pre-
stavi, dobra oprema, se ceno
proda. - Naslov pove anončni
in reklamni zavod APOLLO,
Ljubljana, Stari trg štev. 19.**BRANJARIJO**na deželi prevzamem. - Po-
nudbe pod PROMETNOST
štev. 5733 na upravo.**1 ali 2 GOSPODIČNI**sprejemem na udobno stano-
vanje z dobro hrano. - Na-
slov v upravi pod št. 5815.**DIJAKE**sprejme na hrano in stano-
vanje. Din 500 na mesec. -
Naslov pri upravi pod 5807.**ZIDARSKI POLIR**išče službe več v tej stroki.
Nastop takoj. Naslov pove
uprava pod številko 5809.**PERJE**kemično čiščeno, za pernice
in blazine, kg Din 60.—.
Belo gosje perje, akubljeno,
kg Din 200.—, prima beli
puh, kg Din 400.—, razpo-
šilja po povzetju**Josip Brozović****ZAGREB**, Boškovičeva ulica
št. 18. Lasna tvornica perja**Zdravnik****DR. GROVER**
zopet ordiniraMiklošičeva cesta št. 6,
II. nadstropje, nasproti
hotela »Union«.**PRIDEN in ZDRAV****DEČKO 18 let**,
dobrih, poštenih staršev, se
želi izučiti MIZARSTVA ali
kake druge obrti. Ponudbe
na upravo »Slovenca« pod
šifro: »ZANESLJIV«.**KUHARICA**Gorenjka, srednje starosti,
krepkega zdravlja, zmožna
voditi tudi gospodinjstvo,
želi nastopiti službo kje na
deželi. Iv. Zevnik, Smlednik.Kupim dobro ohranjen HAR-
MONIJ. Ponudbe na upravo
lista pod »Harmonij«. 5800**Knjigovodkinjo**in korespondentinjo, samost.
moč s prakso, takoj sprejme
podjetje na deželi. Hrana in
stanovanje v hiši. Naslov v
upravi lista pod štev. 5812.**KOMPANJON**z vsaj Din 500.000 glavnice
in po možnosti s strokovno
izobrazbo, SE IŠČE za paro-
mlin in žago. Podjetje se
nahaja v večjem mestu Slove-
nije, je poponoma urejeno, s
kolodvorsko postajo zvezano
po industrijskem tiru. Po-
nudbe pod »PAROMLIN in
ZAGA« št. 5793 na upravo.**BOLJŠA ŠIVILJA**bi šla šivat na dom. Naslov
pove uprava pod štev. 5808.**Ivan Gržinič, Rač****ISTRA.** — Velika zaloga
BRINJA. — Cene nizke. Za-
menjava za les in koruzo.Dobro ohranjena **BANJA**
se kupi. Ponudbe na upravo
lista pod šifro »Banja«.**Drva**trboveljski
premog**H. Petrič**Ljubljana
Gospodarska cesta 16
Telefon 343**Priporočamo trdko****Josip Peteline**Ljubljana, blizu Prešerno-
vega spomenika za vodo.**Najcenejši nakup**
nogavic, žepnih robcev,
brisačk, kloba, belega in
rujavega platna, šifona,
kravat, raznih gumbov, žil,
vilic, sprehajalnih palic, na-
hrbntnikov, potrebščin za
šivilje, krojače, Solingen
in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

Spalna opravačesnjeva, politirana, lepa, je
poceni naprodaj v **DRAV-
LJAH** — zraven cerkve. —
JOS. ZAGAR, mizarstvo.**ČEVLJE**Prvovrstni izdelek, fine zgor-
nje dele po naročilu pripo-
roča **JANKO KOS**, čevljar,
Ljubljana — Rožna dolina.
Zanesljivim na obroke. 5776**Voz - brek**nov, ceno proda **FRANČ.**
KRALJ, Veliki Mengeš 73.**SPREJME se takoj več****izurjenih pletilk**
pri E. Gostičar, Šmarca pri
Kamniku. — Zelezniška po-
staja **HOLMEC**.**GRASČINA FUZINE**, po-
šta Dev. Mar. v Polju pri
Ljubljani išče priletno, resno**KUHARICO**za družino, katere zna tudi
kruh pečl. Plača po dogo-
voru. Nastop 1. okt. Vzame
se samo z dobrimi spričevali
ali samostojna gospodinja.**inserirate v »Slovenca«****PRODAM:**1 Mannlicher-Schönauser in
1 Scheibenzimmerstutzen (za
lov. društva), 8 Sägeschärf-
scheiben, 3 kom. cirkularnih
žag, Otto Lueger, Lexikon
der gesamten Technik (se-
dem zvezkov), 7 kg medene
pločevine, 1 daljnogled za
planinska društva. (Ogleda
se od 10—12.) Naslov pove
uprava lista pod štev. 5811.KUPI SE dobro ohranjeno
»BERDO« pod ugodn. po-
goji. Ponudbe na »Mladika«
D. M. v Polju, p. Ljubljani.**IŠCEM za takojšnji nastop****gaterista**za »Spalgatter«. Plača do-
bra. Vpraša se pri upravi
»Slovenca« pod štev. 5796.**Gostilno**vzamem v najem na deželi v
kakem prometnem kraju. —
Naslov pove uprava »Slo-
venca« pod štev. 5795.**FOTO - APARAT**Stativkamera 13 X 18 s
Zeiss - Tessarjem 1:4, 5 in
tremi dvojnimi kasetami, se
ceno proda. Manjše kamere
z dobro optiko se vzamejo v
račun. - Drogerija **KRANJ**.Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem
sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš
ljubljeni ata, soprog, brat in stric, gospod**Ivan Gašperlin**

kurjač bivše juž. žel. v pok.

po dolgi mučni bolezni, star 55 let, dne 21.
septembra ob 22. uri v Gospodu zaspal.
Pogreb pokojnega bo dne 23. septembra
ob pol 14. uri iz Zelene jame 92 k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 21. septembra 1924.Neža Gašperlin roj. Oblak, soproga. — Stanko,
Karl, sinova. — Pavla, Mihaela, Helena in
Marija, hčere. — Ostali sorodniki.**Pravijo**da kupiš dobro blago
najceneje pri**A. Sinkovec** nasl. **K. Soss**
Ljubljana, Mestni trg 19.
Velika zaloga perila,
pletenin, svile, nakita,
rokavic, nogavic za
dame in gospode.

Prodaja s 10-20% popustom.

Denite
— v juho in prikuho —
— krepčilo hrane —**Juhan**imate iz preprostih ječil
izvrsno, zdravo in redilno
hrano.

Brez posebnega obvestila.

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš srčno-
ljubljeni, nepozabni soprog oziroma predobri, skrbni papa, brat, svak, zet in stric, gospod**JOSIP SCHREY**

trgovec z vinom in posestnik

danes dne 21. t. m. ob 1. uri popoldne po dolgi mučni bolezni večkrat previden s tolažili sv. vere mirno
v Gospodu zaspal.Pogreb preblagega pokojnika bo v torek dne 23. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Sodna
ulica št. 2 na pokopališče k sv. Križu, kjer se položi truplo v lastno grobnico k večnemu počitku.

Sv. rekvijem se bo bral dne 26. t. m. ob 7. uri zjutraj v župni cerkvi Marijinega oznanenja.

Priporočamo ga v blag spomin!

V Ljubljani, dne 21. septembra 1924

Ivana Schrey, roj. Anžič

soproga

Melaniya, Schrey

hčerka

Adolf

brat

Terezija Pramberger, Ana Hofmeister

sestri

Vsi ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.